

Edition Open Sources

Sources 8

Stefan Paul Trzeciok:

3. Kapitel des 4. Traktats des 3. Teils
DOI: 10.34663/9783945561102-44

In: Stefan Paul Trzeciok: *Alvarus Thomas und sein Liber de triplici motu* : Band II: Bearbeiteter Text und Faksimile

Online version at <https://edition-open-sources.org/sources/8/>

ISBN 978-3-945561-10-2, DOI 10.34663/9783945561102-00

First published 2016 by Max-Planck-Gesellschaft zur Förderung der Wissenschaften, Edition Open Sources under Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 3.0 Germany Licence. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/de/>

The Deutsche Nationalbibliothek lists this publication in the Deutsche Nationalbibliografie; detailed bibliographic data are available in the Internet at <http://dnb.d-nb.de>

Quarti Tractatus

Capit. Tertium

Ad confirmationem respondeo negando sequens lam: et ad probationem concedo antecedes: et nego consequentiam: quoadmodum negant nominales de albedine ubi est plus de forma quam in altera: et ad probationem ultimam concedo quod inferitur sicut concedit alie due opiniones.

Capit. 3. 4. tractatus inquitreas disputarum. An qualitates contrarie se comparantur.

Queritur utrum forme contrarie se invice comparantur secundum idem subiectum adequate.

Et arguitur primo quod non auctoritate

beati Augustini in libro enchiridion capite. 17. dicens. Nullus cibus simul dulcis est et amarus: nullum corpus ubi albus ibi niger est. Et exemplar de alio contrariis volens probare contraria eadem esse non possunt: igitur de intentione beati Augustini. est contraria se comparari. Secundo auctoritate philosophi in predicamento quantitas dicens. Nichil est quod videatur simul contraria suscipere. Et hoc vult probare quod contraria non possunt simul eadem esse: et exemplar de albo et nigro: igitur illud est de mente eius. Tertio auctoritate eiusdem philosophi primo philosophorum tex. 9. 10. ubi dicit contra anaxagoram ponentem unum contrarium fieri ex altero: quod contraria possunt esse in eodem in potentia: sed non in actu simul: igitur illud est de intentione philosophi.

Augusti. eiq.

dicitur.

Dices et bene ad omnes has auctoritates distinguendo quod contraria non possunt esse simul in eodem aut capiendo per contraria primo intentionaliter: similiter per esse in eodem: et sic negatur. aut secunde intentionaliter pro terminis contrariis et predicari accidentaliter: et sic concedo contraria non posse esse naturaliter in eodem subiecto. Quod beatus Augustinus subtiliter intuit cum inquit. Nullum corpus ubi est album ibi nigrum est. Et hec est intentio eius. Similiter philosophus in predicamento quantitatis loquitur de contrarietate secundo intentionaliter. Vult enim loqui preallegato probare quod magnum et parvum non sunt termini contrarii: dicens quod termini contrarii non possunt simul de eodem verificari: parvum vero et magnum de eo verificatur. Et sic intelligitur eius auctoritas ubi loquitur de hac materia loquitur.

Contra quia philosophus quarto methaphisices. 1. 9. 17. volens probare contra heraclitum quod nemo potest assentire duabus contradictoriis sic arguit. Nemo potest habere simul et semel quantitates contrarias. igitur nemo potest habere simul et semel quantitates contrarias assensus. Supponit philosophus antecedes tam manifestum: et probat per hoc. quia assensus contradictoriarum sunt qualitates contrarie: ergo sequitur quod philosophus habuit per incovenientiam contraria primo intentionaliter esse in eodem. Dices et bene distinguendo quod philosophus optat fuerit qualitates contrarias esse impossibiles: aut corporales et sic nego: aut spirituales et intensas cuiusmodi est volitio et nolitio: assensus unus contradictoriorum et dissensus eiusdem: scia actualis et optatio actualis respectu eiusdem: et sic bene concedo quod tales in quibuslibet gradibus repugnant: corporales vero minime. Et in hoc experientia consuetudum est que in naturali philosophia doctrix magis coprobatur.

et sequitur.

Sed contra quod vel quod philosophus assumit

impossibile est qualitates contrarias se comparari intelligi vel solum de mentalibus. Si primum habetur intentionem. Si secundum adhuc nichil probaret: quia assumeret falsum. Nam qualitates materiales habituales contrarie se comparantur. Et si solum intelligeret de actualibus: tunc assumeret probandum et sic argumentum philosophi esset inefficax. Et probat quod si due forme accidentales contrarie se comparantur in eodem: sequitur duas formas substantiales se comparari in eadem materia: sed philosophus manifeste falsum: igitur illud ex quo sequitur. Sequela probatur: quod si illa que repugnat et naturaliter contrariatur sunt naturaliter se comparabilia: a fortiori ea que non contrariatur erunt se comparabilia cuiusmodi sunt forme substantiales.

Contrario

Secundo ad idem arguitur sic quia nulle

forme incompatibiles se comparantur: sed omnes forme contrarie se comparantur. Dato: est nota cum consequentia et minor probatur quia forme contrarie sunt que sub eodem genere posite sunt: et eidem susceptibili vicissim insunt: et mutuo se expellunt.

difficilis quod contrariatur.

dicitur.

Dices distinguendo minorem aut quod sunt incompatibiles secundum quoscumque gradus: et sic negatur. aut secundum aliquos et aliquos non: et sic conceditur. Nam secundum gradus summos sunt incompatibiles: et secundum certos remissos se comparantur. Sed contra quod tunc sequeretur aliqua frigiditatem alicui caliditati non esse contrariam: sed consequens est falsum: igitur illud ex quo sequitur. Falsitas consequentis ostenditur: quia quando aliqua sunt eiusdem speciei quicquid contrariatur uni contrariatur et alteri: sicut quilibet caliditas alicui alteri est eiusdem speciei: igitur si aliqua frigiditas alicui caliditati contrariatur: quilibet frigiditas contrariatur alicui caliditati: quod est contrarium philosophi. Sequela tamen probatur quia per se frigiditas remissa et caliditas remissa se comparantur: et per consequens non mutuo se expellunt: et si non mutuo se expellunt: non sunt forme contrarie. Primum philosophus patet secunda probatur per distinctionem quantitates contrariarum. Dices forte sicut videtur dicere iacobus de forlino concedendo quod inferitur. videlicet quod caliditas remissa et frigiditas remissa non sunt contrarie qualitates propter rationem ductam: et cum probatur oppositum negatur illa propositio videlicet falsitas quoad omnes quantitates sunt eiusdem speciei quicquid contrariatur uni contrariatur et alteri. Imo videlicet quilibet frigiditas alicui caliditas summa: et tamen caliditas remissa non contrariatur ei. Si quereretur ratio diceret forte quod talis est natura rei sicut dicit gregorius de armino de incompossibilitate quoscumque contrarios in quantumlibet gradibus.

de primo

de secundo

Dico tamen aliter negando sequentiam: et ad punctum probationis: nego hanc consequentiam non mutuo se expellunt: ergo non contrariantur. Et ad probationem dicitur quod illa non est totalis definitio: sed deus addit mutuo se expellunt secundum se vel aliquas illi eiusdem speciei. Dico quod illa se non expellunt: alique eiusdem speciei cum illis se expellunt quod sufficit ut dicantur contrarie.

Contra quia tunc sequeretur quoscumque

gradus remisse caliditatis et remisse frigiditatis esse incompatibiles: sed consequens est falsum: igitur illud ex quo sequitur. Sequela probatur: quia non videtur maior ratio de albedine quam de alio. Si autem contrarie probatur quod si quoscumque frigiditatis remisse et caliditatis remisse sunt incompatibiles sequitur gradus caliditatis: videlicet 6. et frigiditatis.

¶ Ad confirmationem respondeo negando sequelam et ad probationem concedo antecedens et nego consequentiam, quemadmodum negant nominales de albedine, ubi est plus de forma quam in altera, et ad improbationem ultimam concedo, quod infertur, sicut concedunt aliae duae opiniones. ¶ Ad secundam confirmationem dico primo negando sequelam et ad probationem non admitto casum, quia albedo non potest esse sine aliquo esse. Dico secundo concedendo, quod infertur, nec illud est inconveniens. Et haec de quaestione et capite secundo.

3. Kapitel des 4. Traktats des 3. Teils

Caput 3. 4. tractatus inquireas disputative, an qualitates contrariae se compatiuntur

Quaeritur, utrum formae contrariae se invicem compatiantur secundum idem subiectum adaequate.

Et arguitur primo, quod non auctoritate beati Augustini in libro enchiridion capite 17. dicentis: nullus cibus simul dulcis est et amarus, nullum corpus ubi album, ibi nigrum est. Et exemplificat de aliis contrariis volens probare contraria eidem inesse non posse, igitur de intentione beati Augustini est contraria se compari minime. ¶ Secundo auctoritate philosophi in praedicamento quantitatis dicentis: nihil est, quod videatur simul contraria suscipere. Et per hoc vult probare, quod contraria non possunt simul eidem inesse, et exemplificat de albo et nigro, igitur illud est de mente eius. ¶ Tertio auctoritate eiusdem philosophi primo physicorum tex[tu] 9., 20., ubi dicit contra Anaxagoram ponentem unum contrarium fieri ex altero, quod contraria possunt esse in eodem in potentia, sed non in actu simul, igitur illud est de intensione philosophi. ¶ D[ic]es et bene ad omnes has auctoritates distinguendo, quod contraria non possunt esse simul in eodem, aut capiendo ly „contraria“ primo intentionaliter et similiter ly „esse in eodem“, et sic negatur, aut secund[o] intentionaliter pro terminis contrariis et predicari accidentaliter, et sic concedo contraria non posse esse naturaliter in eodem subiecto. Quod beatus Augustinus subtiliter innuit, cum inquit. Nullum corpus, ubi est album, ibi nigrum est. Et haec est intentio eius. Similiter philosophus in praedicamento quantitatis loquitur de contrarietate secundo intentionaliter. Vult enim loco praeallegato probare, quod magnum et parvum non sunt termini contrarii, dicens, quod termini contrarii non possunt simul de eodem verificari, parvum vero et magnum de eo verificantur. Et sic intelligitur eius auctoritas, ubicumque de hac materia loquitur.

Contra, quia philosophus quarto metaphysices 1., 9., 27. volens probare contra Heraclitum, quod nemo potest assentire duabus contradictoriis sic arguit. Nemo potest habere simul et semel qualitates contrarias, igitur nemo potest habere simul duarum contradictostrarum assensus. Supponit philosophus antecedens tamquam manifestum, et probat consequentiam, quia assensus contradictostrarum sunt qualitates contrariae, ergo sequitur, quod philosophus habuit pro inconvenienti contraria primo intentionaliter esse in eodem. ¶ Dices et bene distinguendo, quod philosophus opinatus fuerit qualitates contrarias esse impossibiles aut corporales – et sic nego – aut spirituales et in extensas, cuiusmodi est volitio et nolitio, assensus unius contradictorii et dissensus eiusdem, scientia actualis et opinio actualis respectu eiusdem – et sic bene concedo, quia tales in quibuscumque gradibus repugnant, corporales vero minime. Et in hoc experientiam consulendum est, quae in naturali philosophia doctrix et in gratia comprobatur. |

Sed contra, quia vel, quando philosophus assumit impossibile esse qualitates contrarias, se compati intelligit videlicet, vel solum de mentalibus. Si primum, habetur intentum. Si secundum, adhuc nihil probaret, quia assumeret falsum. Nam qualitates mentales et habituales contrariae se compatiuntur. Et si solum intelligeret de actualibus, tunc assumeret probandum, et sic argumentum philosophi esset inefficax. ¶ Et confirmatur, quia si duae formae accidentales contrariae se compatiuntur in eodem, sequeretur duas formas substantiales se compati in eadem materia, sed consequens manifeste falsum, igitur illud, ex quo sequitur. Sequela probatur, quia si illa, quae repugnant et naturaliter contrariantur, sunt naturaliter compossibilia, a fortiori ea, quae non contrariantur erunt compossibilia, cuiusmodi sunt formae substantiales.

Secundo ad idem arguitur sic, quia nullae formae impossibiles se compatiuntur, sed omnes formae contrariae sunt impossibiles, ergo nullae formae contrariae se compatiuntur. Maior est nota cum consequentia, et minor probatur, quia formae contrariae sunt, quae sub eodem genere positae sunt, et eidem susceptibili vicissim insunt et mutuo se expellunt.

¶ Dices distinguendo minorem aut, quod sint impossibiles secundum quoscumque gradus, et sic negatur, aut secundum aliquos et aliquos non, et sic conceditur. Nam secundum gradus summos sunt impossibiles, et secundum certos remissos se compatiuntur. ¶ Sed contra, quia tunc sequeretur aliquam frigiditatem alicui caliditati non esse contrariam, sed consequens est falsum, igitur illud, ex quo sequitur. Falsitas consequentis ostenditur, quia, quando aliqua sunt eiusdem speciei, quicquid contrariatur, uni contrariatur et alteri, sed quaelibet caliditas cuilibet alteri est eiusdem speciei, igitur si aliqua frigiditas alicui caliditati contrariatur, quaelibet frigiditas contrariabitur cuilibet caliditati, quod est contrarium consequentis. Sequela tamen probatur, quia per te frigiditas remissa et caliditas remissa se compatiuntur, et per consequens non mutuo se expellunt, et si non mutuo se expellunt, non sunt formae contrariae. Prima consequentia patet, et secunda probatur per definitionem qualitatum contrarium. ¶ Dices forte, sicut videtur dicere Iacobus de Forli[v]io, concedendo, quod infertur, videlicet quod caliditas remissa et frigiditas remissa non sunt contrariae qualitates propter rationem adductam, et cum probatur oppositum, negatur illa propositio universalis, quodcumque aliqua sunt eiusdem speciei, quicquid contrariatur, uni contrariatur et alteri. Immo – ut inquit – cuilibet frigiditati contrariatur caliditas summa, et tamen caliditas remissa non contrariatur ei. Si quaereretur ratio, diceret forte, quod talis est natura rei, sicut dicit Gregorius de Armino de impossibilitate quorumcumque contrariorum in quantuliscumque gradibus. Dico tamen aliter negando sequelam, et ad punctum probationis nego hanc consequentiam: non mutuo se expellunt, ergo non contrariantur. Et ad probationem dicitur, quod illa non est totalis definitio, sed debet addi: mutuo se expellunt secundum se vel aliquas illi eiusdem speciei. Modo quamvis illae se non expellant, alique eiusdem speciei cum illis se expellunt, quod sufficit, ut dicantur contrariae.

Contra, quia tunc sequeretur quoscumque gradus remissae caliditatis et remissae frigiditatis esse compossibiles, sed consequens est falsum, igitur illud, ex quo sequitur. Sequela probatur, quia non videtur maior ratio de aliquibus quam de aliis. Sed falsitas consequentis probatur, quia, si quocumque frigiditatis remissae et caliditatis remissae sint compossibiles, sequitur gradus caliditatis ut 6 et frigiditatis

De intensiōe et remissiōe formarum

ut sex esse compoſſibiles: ſ; ſequens eſt falſum: igit ſequela eſt nota et falſitas conſequentis oſtenditur ſupponēdo totā latitudinē caliditatis eē vt. 8. et q̄ ſemp ad inductiōē vni⁹ gradus caliditatis in ſubiecto in quo eſt frigiditas ſequitur corruptio vnus gradus frigiditatis p̄ciſe: ita q̄ q̄rum inducitur de vno ſrio t̄m de altero corrūpatur. Quo ſuppoſito volo q̄ illi corporei appropinquet ſumme calidus inducens in illis caliditate ſummā. Quo poſſito argū ſic q̄n inducitur gradus. 7. caliditatis corrumpitur 6. frigiditatis: et q̄n inducitur. 8. caliditatis corrūpitur. 5. p̄ciſe ipſius frigiditatis: igit manet q̄dus. 8. caliditatis q̄ eſt ſumm⁹ ex ſuppoſito cū frigiditate vt. 4. ſ; h̄is eſt ipſoſſibile: igit illud ex quo ſequitur vtz quoties gradus remiſſos caliditatis et frigiditatis eē cōpoſſibiles. Nec vult dicere q̄ illi. 4. q̄dus frigiditatis ſubito corrūpuntur: et q̄ nō ſemper ad inductiōē vni⁹ gradus caliditatis ſequitur inducto vnus gradus frigiditatis p̄ciſe: q̄ tunc illi. 4. gradus corrūperetur et nō p̄ motu: et agēs finitū cū reſiſtentia ſubito et infinite velociter agēt: quo nichil abſurdus. ¶ Ideo dices aliter et bñ negādo ſeq̄la: Imo dico q̄ in aliq̄bus q̄dibus remiſſis ſe cōparantur: et in aliq̄bus non: et ad p̄bationē nego q̄ nō ſit maior rō de aliq̄b⁹ quā de aliis. ¶ In hac mā poſnitur p̄baſi fundamentō talis p̄pō. ¶ H̄is q̄d q̄lita tū ſriarū q̄rum nūer⁹ nō excedit totale latitudines alteri⁹ illaz ſe cōparantur. Exēpl⁹ vt q̄dus caliditatis. 6. nō cōparatur ſecum q̄dus frigiditatis: vt. 3. quia aggregatū ex. 7. et. 6. excedit. 8. ſ; bñ. ¶ q̄dus caliditatis ſecū patunt. 5. frigiditatis: q̄ aggregatū ex illis nō excedit nūer octauis. Grad⁹ nō excedentis totalem latitudinem alterius illaz ſe cōparantur minime.

Dicitur.

Dicitur.

Sed contra quia ſi ſex gradus caliditatis non ſecum patuntur tres frigiditatis: igitur nec. 6. gradus caliditatis ſecum patuntur duos gradus frigiditatis quod eſt contra ſolutiōnē. ¶ Seq̄la p̄baſ q̄ t̄m repugnāt duo q̄dus frigiditatis. 6. q̄dib⁹ caliditatis: q̄ t̄m. 6. q̄dib⁹ caliditatis repugnāt. 5. frigiditatis: igit ſi. 5. q̄dus frigiditatis ſūt icōpoſſibiles. 6. q̄dib⁹ caliditatis: et t̄ duo. ¶ H̄is p̄baſ q̄ ſunt eiufdē ſp̄ci igit nō v̄ q̄re magis. 5. gradus frigiditatis repugnāt. 6. q̄dib⁹ caliditatis: q̄ duo ¶ Itē ſi caliditas vt. 6. nō cōparatur frigiditate vt. 3. q̄ nec minor. ¶ p̄baſ p̄ locū a maiori. ¶ Dices et bñ negādo h̄ac q̄haz nō cōparatur ſecū frigiditate vt. 3. q̄ nec vt. 2. et ad p̄bationē q̄ eſt inq̄ſitina rōis. Dico q̄ hoc id ē q̄ ex tali cōpoſſibilitate triſi gradus frigiditatis: cū 6. caliditatis ſequit cōpoſſibilitas ſūme caliditatis: cui aliq̄ frigiditate et id. 6. caliditatis ſūt icōpoſſibiles 5. frigiditatis.

Contra quia nec duos frigiditatis ſe cū patit caliditas vt. 6. igit ſolutio nulla. ¶ H̄is p̄batur q̄ ille due q̄litates ſūt ſrie actiue et paſſiue ad intē optie appropinquate et actiuitas vn⁹ excedit reſiſtētiā alterius: igitur continuo caliditas corrumpit frigiditatem cum excedat illaz: et per conſequēs non ſe cōparantur caliditas vt ſex et frigiditas ſaltem per tempus cuius: oppoſitum fatetur optimo. ¶ Sequela tamen probatur quia caliditas et frigiditas vnuerſaliter exiſtentes in diuerſis ſubiectis debite adinuitem appropinquate ſemper agūt et patuntur ab inuicem vel vna agit et alia patitur dummodo actiuitas vnus excedit reſiſtētiā alterius: igitur a fortiori quando ſunt ſimul cum

in infinitū melius applicentur ad inuicem vna illarum patitur ab altera. ¶ Reſpondet de ſozilino negando antecedens: et ad punctum p̄bationis negat q̄ omnes qualitates cōtrarie exiſtentes in diuerſis ſubiectis debite applicate agunt et patuntur ab inuicem: aut q̄ vna illarum agit in alteram Et dat inſtantiā ponendo caſum q̄ ſint duo pedalia in quorum quolibet ſint quatuor gradus caliditatis et quatuor frigiditatis: et q̄ appropinquantur ad inuicē. ¶ Tunc manifeſtum eſt q̄ vnus illozum non agit in reliquū: et tamē ibi eſt caliditas i ſubiectis extrinſecis cui debita appropinquate: igit. ¶ Sed (meliori iudicio ſemper excepto) hec reſponſio non ſatisfacit: quia illa duo pedalia ſunt oīno ſimilia: ita q̄ quanta eſt actiuitas vnus tanta eſt reſiſtētia alterius. Sed vbi vnus excederet reliquum regula ſiue p̄poſitio nequaq̄ videtur habere inſtantiā. ¶ Et ideo dices aliter ad argumētum concedendo gradum caliditatis vt ſex ſecum pati duos gradus frigiditatis: et cum probatur q̄ non: quia ille calitates agunt et patuntur ab inuicem: vel vna patitur ab altera: negatur illud: et ad p̄bationem conceditur antecedens, et negatur conſequentia. Et ratio eſt quia vt dicit Scotus 2. ſen. Nulla res naturalis intendit primo et principaliter corrumpere aliquam aliam: ſed principaliter intendit aſſimilare ſibi paſſum: et producere formam ei ſimilem. et quādo in paſſo in quod agit eſt forma ei incompoſſibilis corrumpit illam: ſ; nō corrumpit eam ſi fuerit ei compoſſibilis. ¶ Ex quo inferitur q̄ nulla qualitas corrumpit qualitates ſibi cōtrariam in aliquo ſubiecto niſi ſuam introducat in idem ſubiectum. Et quia caliditas vt ſex exiſtens cum frigiditate vt duo in aliquo ſubiecto non poteſt in eodem ſubiecto producere aliquem gradum caliditatis: quia ſubiectum eſt debite aſſimilatus per illam caliditatem vt ſex ideo non corrumpit frigiditatem. ¶ Ex quo ſequitur q̄ iſta conſequentia nichil valet iſte due qualitates cōtrarie ſunt debite appropinquate non impedit et actiuitas vnus excedit reſiſtētiā alterius igitur vna illarum agit in reliquam ſ; oportet addere ex parte antecedentis et paſſum non eſt complete et omni no aſſimilatum.

Sed contra hanc ſolutionem replico ſic quia ſi eſſet vera ſequeretur corpus calidum poſſe agere in frigidum nullo pacto corrumpendo frigiditatem: ſ; bene inducendo caliditatem: ſ; conſequens eſt contra vnus fundamentum optimo: igitur ſolutio nulla ¶ Ponit eſt ad inductiōē vnus gradus cōtrarie qualitatis ſequi corruptiōnem alterius qualitatis ſibi oppoſite. ¶ Probatur tamen ſequela: et pono caſum q̄ ſit vnus pedale frigidum vt tria: et nullo pacto ſit iſto frigiditas permixta ſuo cōtrario: et appropinquet ei caliditas vt quinqs agens in eam. ¶ Quo poſſito arguitur ſic caliditas vt quinqs inducet quinqs gradus caliditatis in illud frigidum vt tria: et nullum gradum frigiditatis corrumpet (cum tres gradus frigiditatis ſint compoſſibiles quinqs caliditatis: et nullum agens naturale corrumpit aliquam formā niſi propter incompoſſibilitatem illius cui forma inducenda ex ſolutione) igitur aſſumptum verum. ¶ Et confirmatur quia aliqui gradus remiſſi qualitatum cōtrarium ſe cōparantur: et aliqui nō: igitur debiles ſunt maximi gradus remiſſi qui ſe cōparantur vel minimi q̄ non vel maximi q̄ nō vel minimi q̄ ſe cōparantur nullū uſq̄ eſt dicendum: igit,

Jaco. de ſoz.

Dicitur.

Doctus ſubi. 12

Conſe.

ut sex esse compossibiles, sed consequens est falsum, igitur. Sequela est nota, et falsitas consequentis ostenditur supponendo totam latitudinem caliditatis esse ut 8, et quod semper ad inductionem unius gradus caliditatis in subiecto, in quo est frigiditas, sequitur corruptio unius gradus frigiditatis praecise, ita quod quantum inducitur de uno contrario, tantum de altero corrumpatur. Quo supposito volo, quod illi corpori approximetur summae calidum inducens in illud caliditatem summam. Quo posito arguitur sic, quando inducitur gradus 7 caliditatis, corrumpitur 6 frigiditatis, et quando inducitur 8 caliditatis, corrumpitur 5 praecise ipsius frigiditatis, igitur manet gradus 8 caliditatis, qui est summus ex supposito cum frigiditate ut 4, sed consequens est impossibile, igitur illud, ex quo sequitur, ubicumque quotcumque gradus remissos caliditatis et frigiditatis esse compossibiles. Nec iuvat dicere, quod illi 4 gradus frigiditatis subito corrumpuntur, et quod non semper ad inductionem unius gradus caliditatis sequitur induc[tio] unius gradus frigiditatis praecise, quia tunc illi 4 gradus corrumpuntur, et non per motum, et agens finitum cum resistentia subito et infinite velociter agent, quo nihil absurdius. ¶ Ideo dices aliter et bene negando sequelam. Immo dico, quod in aliquibus gradibus remissis se compatiuntur et in aliquibus non, [...] Unde in hac materia ponitur pro basi et fundamento talis propositio: omnes gradus qualitatum contrariarum, quorum numerus non excedit totalem latitudinem alterius illarum, se compatiuntur. Exemplum: ut gradus caliditatis ut 6 non compatitur secum gradus frigiditatis ut 3, quia aggregatum ex 3 et 6 excedunt 8, sed bene 5 gradus caliditatis secum patiuntur 3 frigiditatis, quia aggregatum ex illis non excedit numerum octavum. Gradus vero excedentes totalem latitudinem alterius illarum se compatiuntur minime.

Sed contra, quia si sex gradus caliditatis non secum patiuntur tres frigiditatis, igitur nec 6 gradus caliditatis secum patiuntur duos gradus frigiditatis, quod est contra solutionem. Sequela probatur, quia tantum repugnant duo gradus frigiditatis 6 gradibus caliditatis, quantum 6 gradibus caliditatis repugnant 3 frigiditatis, igitur si 3 gradus frigiditatis sunt impossibiles 6 gradibus caliditatis, etiam et duo. Antecedens probatur, quia sunt eiusdem speciei, igitur non videtur, quare magis 3 gradus frigiditatis repugnant 6 gradibus caliditatis quam duo. Item si caliditas ut 6 non compatitur frigiditatem ut 3, ergo nec minorem. Patet per locum a maiori. ¶ Dices et bene negando hanc consequentiam: non compatitur secum frigiditatem ut 3, ergo nec ut 2 et ad probationem, quae est inquisitiva rationis. Dico, quod hoc ideo est, quia ex tali compossibilitate trium graduum frigiditatis cum 6 caliditatis sequitur compossibilitas summae caliditatis cum aliqua frigiditate. Et ideo 6 caliditatis sunt impossibiles 3 frigiditatis.

Contra, quia nec duos frigiditatis secum patitur caliditas ut 6, igitur solutio nulla. Antecedens probatur, quia illae duae qualitates sunt contrariae active et passive ad invicem optime approximatae, et activitas unius excedit resistentiam alterius, igitur continuo caliditas corrumpit frigiditatem, cum excedat illam, et per consequens non se compatiuntur caliditas ut sex et frigiditas saltem per tempus, cuius oppositum fatetur opinio. Sequela tamen probatur, quia caliditas et frigiditas universaliter existens in diversis subiectis debite ad invicem approximatis semper agunt et patiuntur a[d] invicem, vel una agit, et alia patitur, dummodo ac-

tivitas unius excedit resistentiam alterius, igitur a fortiori, quando sunt simul, cum | in infinitum melius applicentur ad invicem, una illarum patitur ab altera. ¶ Respondet de Forli[vi]o negando antecedens et ad punctum probationis negat, quod omnes qualitates contrariae existentes in diversis subiectis debite applicatae agunt et patiuntur a[d] invicem, aut quod una illarum agat in alteram, et dat instantiam ponendo casum, quod sint duo pedalia, in quorum quolibet sint quatuor gradus caliditatis et quatuor frigiditatis, et quod approximetur ab invicem. Tunc manifestum est, quod unum illorum non agit in relinquitum, et tamen ibi est caliditas in subiectis extrinsecis cum debita approximatione, igitur. ¶ Sed – meliori indicio semper excepto – haec responsio non satisfacit, quia illa duo pedalia sunt omnino similia, ita quod quanta est activitas unius, tanta est resistentia alterius. Sed ubi unum excederet reliquum, regula sive propositio nequaquam videtur habere instantiam. ¶ Et ideo dices aliter ad argumentum concedendo gradum caliditatis ut sex secum pati duos gradus frigiditatis, et cum probatur, quod non, quia illae caliditates agunt et patiuntur a[d] invicem, vel una patitur ab altera, negatur illud. Et ad probationem conceditur antecedens, et negatur consequentia. Et ratio est, quia – ut dicit Scotus 2. sententiarum: nulla res naturalis intendit primo et principaliter corrumpere aliquam aliam, sed principaliter intendit assimilare sibi passum et producere formam ei similem, et quando in passo, in quod agit, est forma ei impossibilis, corrumpit illam, sed non corrumpit eam, si fuerit ei compossibilis. ¶ Ex quo infertur, quod nulla qualitas corrumpit qualitatem sibi contrariam in aliquo subiecto, nisi suam introducat in idem subiectum. Et quia caliditas ut sex existens cum frigiditate ut duo in aliquo subiecto non potest in eodem subiecto producere aliquem gradum caliditatis, quia subiectum est debite assimilatum per illam caliditatem ut sex, ideo non corrumpit frigiditatem. ¶ Ex quo sequitur, quod ista consequentia nihil valet: istae duo qualitates contrariae sunt debite approximatae non impeditae, et activitas unius excedit resistentiam alterius, igitur una illarum agit in reliquam, sed oportet addere ex parte antecedentis, et passum non est complete omnino assimilatum.

Sed contra hanc solutionem replico sic, quia, si esset vera, sequeretur corpus calidum posse agere in frigidum nullo pacto corrumendo frigiditatem, sed bene inducendo caliditatem, sed consequens est contra unum fundamentum opinionis, igitur solutio nulla. Ponit enim ad inductionem unius gradus contrariae qualitatis sequi corruptionem alterius qualitatis sibi oppositae. Probatur tamen sequela, et pono casum, quod sit unum pedale frigidum ut tria, et nullo pacto sit in illo frigiditas permixta suo contrario, et approximetur ei caliditas ut quinque agens in eam. Quo posito arguitur sic: caliditas ut quinque inducet quinque gradus caliditatis in illud frigidum ut tria, et nullum gradum frigiditatis corrumpet, (cum tres gradus frigiditatis sint compossibiles quinque caliditatis, et nullum agens naturale corrumpit aliquam formam, nisi propter impossibilitatem illius cum forma inducenda ex solutione), igitur assumptum verum. ¶ Et confirmatur, quia aliqui gradus remissi qualitatum contrarium se compatiuntur, et aliqui non, igitur dables sunt maximi gradus remissi, qui se compatiuntur, vel minimi, qui non, vel maximi, qui non, vel minimi, qui se compatiuntur, nullum istorum est dicendum, igitur.

269

Quarti tractatus.

Capitulum secundum.

Item caliditas remissa cu aliqua frigiditate pt stare & cum aliqua no: igr dabilis est maxima frigiditas cum qua caliditas remissa pt stare vel minima cum qua no vel maxima cu qua no vel minima cum qua potest stare nulli istoz e dicendum: igitur.

Tertio pncipaliter arguitur sic quia

si qualitates contrarie se copartunt: sequitur caliditatem eque pportionaliter intedi in subiecto i quo est suo permixta contrario sicut friditas remittitur sed pns est falsum: igitur illud ex quo sequit. Sequela patet qz quantum de caliditate inducit tm de frigiditate corrumpitur ex opinione: igr eque pportionaliter sicut caliditas inteditur frigiditas remittit. Probato tm falsitatem pntis quia posito q in corpore sit media latitudo caliditatis & media frigiditatis: & apporimetur sime calidum corrumptens frigiditatem vsq ad non gradus arguit sic in finite velociter pportionaliter corrumpitur frigiditas & finite velociter solum intenditur caliditas puta in pportione dupla a quarto vsq ad 8. igitur non eque pportionaliter sicut iducitur caliditas corrumpitur frigiditas quod fuit pbadam. Maior patet qz in tempore finito infinita pportionem perdit frigiditas: qz a certo gradu vsq ad no gradus corrumpitur: igitur infinite velociter pportionaliter corrumpitur frigiditas: Consequentia patet in telligenti secundam ptem huius operis. Et confirmatur qz mollicies & duricies sunt forme hie: & tamen non se compatunt in aliquibus gradibus igr Antecedens pbaf qz ad ipsas esse in eodem subiecto adequato sequitur dicitio: igitur se non compatuntur. Probaf asis qz bene sequitur i isto subiecto est mollicies: ergo est mobile. in isto subiecto duricies: ergo est durum: & ultra ipsum est molle et durum: ergo ipsum cedit comprimeti: & ipsum no cedit comprimeti: qd est dicitio. Prima consequentia patet qz nihil aliud est habere duricie qe durum & habere mollicie qe esse molle. Et secunda probatur a definito ad diffinitionem. Durum em scd phis. 2o: de generatione est illud qd non facile cedit comprimeti. Et molle quod facile cedit comprimeti. Confirmatur secundo quia si qualitates contrarie se copartunt: sequitur q idem naturalit esset albus & nigrum calidum & frigidum: diuisive: sed pns est falsum: igitur illud ex quo sequitur. Sequela probaf: quia per te possibile est. 4. gradus caliditatis e cum. 4. gradibus frigiditatis in eodem subiecto & 4. albedinis et. 4. nigredinis: & quelibet. illarum qualitarum denoiat suu subiectu: igr idem erit album & nigrum. calidum & frigidum quod fuit probandum. Nec valet dicere q nec albedo nec nigredo suu subiectum denoiat: qz manifestum est illud subiectu esse coloratum. igitur aliquo colore vel aliquibz si ali quibus: sequit q quolibet illorum denominatur coloratum: & sic quodlibet illozu suum subiectum denominat. Confirmatur tertio quia si qualitates contrarie se copartuntur sequit gradum mediu grauitatis & gradum mediu leuitatis se copati: scd sequens est falsum igitur illud ex quo sequitur. Sequela probatur & capio sume graue quod per vi formae acquisitione leuitatis fiat sume leue i aliquo tpe: & sequitur q illud in instanti medio illi tempo ris habebit mediu gradum grauitatis & mediu leuitatis: igitur medius gradus grauitatis et medius frigiditatis se copartuntur. Sed falsitas consequentis probaf qz impossibile e duo hie instrumta eidem pncipali agenti & particulari forme equa liter e conuenientis: igitur in nullo subiecto grad

phisa. i.

2. phisa.

medius grauitatis secū patit mediu gradum leuitatis quod est oppositum pntis. Antecedens patz quia contraria instrumenta necessario sunt diuersorum generum perfectionis: igr pncipale agens & particularis forma magis sibi determinat de vno q de alio: & per consequens non sibi equaliter conueniunt quod fuit probandum.

Quarto pncipaliter arguitur sic Si

qualitates hie se compatuntur. sequitur sciam et opinionem respectu eiusde pponis esse composibiles in eodem intellectu: sed consequens est falsu igr Sequela patet qz scientia & opinio sut qualitates contrarie perinde ac caliditas & frigiditas. Sed falsitas pntis ostenditur: & sit ppositio respectu cuius scientiam & opinionem idem intellectus puta scitis ois hie est risibilis & arguo sic: bene sequitur fortes scit hanc ppositionem: ergo assentit ei firmiter & optatur ergo non sentit ei firmiter s; ista duo consequentia repugnant: igitur et eorum antecedentia: & per consequens illud ex quo sequuntur est impossibile. Dices forte concedendo quod inferretur ad improbationem negatur hec consequentis: fortes optatur hanc ppositionem: igitur non firmiter assentit ei: sed oportet inferre ergo assentit ei alio quo assensu non firmo.

Sed contra quia pari ratione seque-

retur assensus duarum contradictoriaru e coposibiles: sed pns est falsum: igitur solutio nulla: Sequela patet quia assensus contradictoriarum sut q luatea contrarie: vt patet p phis. 4. methaphi. loco allegato in prio argumento. Falsitas tamen consequentis probaf: qz tunc sequeretur aliquem posse assentire ppositioni per se nota in falsitate qd nullus sam capitis diceret. Sequela pbaf quia omis copulatus ex contradictoriis composita est per se nota in falsitate cum sua contradictoria disiunctiua sit per se nota in veritate. Ita enim se notificat fortes est vel fortes non est. Et confirmatur quia pari ratione sequeretur virtus & viciu esse composibilia in eodem respectu eiusde: sed consequens est falsum. igitur falsitas consequentis ostenditur: qz si virtus & viciu & c. puta temperantia & intemperantia sunt in eodem: sequeretur illud e temperatum & intemperatum: sed consequens implicat contradictionem: igitur. Sequela pbatur qz si in illo est temperantia illud est temperatum: & si in illo est intemperantia ipsum est intemperatum. igr. Confirmaf. secundo quis sequeretur sanitatem & egritudinē posse esse in eodem subiecto adequate: sed consequens est falsum: igr. Sequela patet qz sunt qualitates contrarie que admodu caliditas & frigiditas. Sed falsitas consequentis probatur Tum primo qz opposita asserit phis in postpredicamentis. Tum secundo qz bene sequitur in isto mēbro est sanitas: ergo in isto mēbro est dispositio naturalis ex qua operationes eius naturales & pportionate pueniunt: & i isto mēbro e egritudo: ergo i isto mēbro est dispositio ex qua non pueniunt operationes eius naturales & pportionate: sed ista pna implicat contradictionē igr illud ex quo sequitur est impossibile. Confirmatur tertio quia termini motus sunt in composibiles per phis. quinto phisicozū sed caliditas & frigiditas albedo & nigredo sunt termini motus: igitur sunt icoposibiles. Dimoz patet qz in motu calefactionis frigiditas est vno termino puta a quo. & caliditas alter puta termino ad quem. Quinto pncipaliter arguitur sic Si

phisa. 4. metha.

1. cofisa.

2. phisa.

3. cofisa.

Item caliditas remissa cum aliqua frigiditate potest stare et cum aliqua non, igitur dabilis est maxima frigiditas, cum qua caliditas remissa potest stare, vel minima, cum qua non, vel maxima, cum qua non, vel minima, cum qua potest stare, nullum istorum est dicendum. Igitur.

Tertio principaliter arguitur sic, quia, si qualitates contrariae se compatiuntur, sequitur caliditatem aequae proportionabiliter intendi in subiecto, in quo est suo permixta contrario sicut friditas remittitur, sed consequens est falsum, igitur illud, ex quo sequitur. Sequela patet, quia quantum de caliditate inducitur, tantum de frigiditate corrumpitur ex opinione, igitur aequae proportionabiliter, sicut caliditas intenditur, frigiditas remittitur. Probo tamen falsitatem consequentis, quia posito, quod in A corpore sit media latitudo caliditatis et media frigiditatis, et approximetur summae calidum corrumpens frigiditatem usque ad non gradum, arguitur sic: infinite velociter proportionabiliter corrumpitur frigiditas, et finite velociter solum intenditur caliditas, puta in proportione dupla a quarto usque ad 8, igitur non aequae proportionabiliter, sicut inducitur caliditas, corrumpitur frigiditas. Quod fuit probandum. Maior patet, quia in tempore finito infinitam proportionem perdit frigiditas, quia a certo gradu usque ad non gradum corrumpitur, igitur infinite velociter proportionabiliter corrumpitur frigiditas. Consequentia patet intelligenti secundam partem huius operis. ¶ Et confirmatur, quia mollities et durities sunt formae contrariae, et tamen non se compatiuntur in aliquib[us] gradibus. Igitur. Antecedens probatur, quia ad ipsas esse in eodem subiecto adaequato sequitur contradictio, igitur se non compatiuntur. Probatur antecedens, quia bene sequitur: in isto subiecto est mollicies, ergo est mobile. In isto subiecto est durities, ergo est durum, et ultra ipsum est molle et durum, ergo ipsum cedit comprimenti, et ipsum non cedit comprimenti, quod est contradictio. Prima consequentia patet, quia nihil aliud est habere duritiem quam esse durum et habere molliem quam esse molle. Et secunda probatur a definito ad diffinitionem. Durum enim secundum philosophum secundo de generatione est illud, quod non facile cedit comprimenti. Et molle, quod facile cedit comprimenti. ¶ Confirmatur secundo, quia, si qualitates contrariae se compatiuntur, sequitur, quod idem naturaliter esset „album et nigrum“ „calidum et frigidum“ divisive, sed consequens est falsum, igitur illud, ex quo sequitur. Sequela probatur, quia per te possibile est 4 gradus caliditatis esse cum 4 gradibus frigiditatis in eodem subiecto et 4 albedinis et 4 nigredinis, et quaelibet illarum qualitatum denominat suum subiectum, igitur idem erit „album et nigrum“ „calidum et frigidum“. Quod fuit probandum. Nec valet dicere, quod nec albedo nec nigredo suum subiectum denominat, quia manifestum est illud subiectum esse coloratum. Igitur aliquo colore vel aliquibus, et si aliquibus, sequitur, quod quolibet illorum denominatur coloratum, et sic quodlibet illorum suum subiectum denominat. ¶ Confirmatur tertio, quia si qualitates contrariae se compatiuntur, sequitur gradum medium gravitatis et gradum medium levitatis se compati, sed consequens est falsum, igitur illud, ex quo sequitur. Sequela probatur: et capio summae grave, quod per uniformem acquisitionem levitatis fiat summae leve in aliquo tempore, et sequitur, quod illud in instanti medio illius temporis habebit medium gradum gravitatis et medium levitatis, igitur medius gradus gravitatis et medius frigiditatis se compatiuntur. Sed falsitas consequentis probatur, quia impossibile est duo contraria instrumenta eidem principali agenti et particulari formae aequaliter esse convenientia, igitur in nullo subiecto

gradus | medius gravitatis secum patitur medium gradum levitatis, quod est oppositum consequentis. Antecedens patet, quia contraria instrumenta necessario sunt diversorum generum perfectionis, igitur principale agens, et particularis forma magis sibi determinat de uno quidem alio, et per consequens non sibi aequaliter conveniunt, qu[u]od fuit probandum.

Quarto principaliter arguitur sic: si qualitates contrariae se compatiuntur, sequitur scientiam et opinionem respectu eiusdem propositionis esse compossibiles in eodem intellectu, sed consequens est falsum, igitur. Sequela pate[t], quia scientia et opinio sunt qualitates contrariae, perinde ac caliditas et frigiditas. Sed falsitas consequentis ostenditur, et sit propositio respectu, cuius habet scientiam et opinionem idem intellectus, puta Socratis: omnis homo est risibilis, et arguo sic: bene sequitur, Socrates scit hanc propositionem, ergo assentit ei firmiter et opinatur, ergo non sentit ei firmiter, sed ista duo consequentia repugnant, igitur et eorum antecedentia, et per consequens illud, ex quo sequuntur est impossibile. ¶ Dices forte concedendo, quod infertur, et ad improbationem negatur haec consequentis: Socrates opinatur hanc propositionem, igitur non firmiter assentit ei, sed oportet inferre, ergo assentit ei aliquo assensu non firmo.

Sed contra, quia pari ratione sequeretur assensus duarum contradictoriarum esse compossibiles, sed consequens est falsum, igitur solutio nulla. Sequela patet, quia assensus contradictoriarum sunt qualitates contrariae, ut patet per philosophum 4. metaphysicum loco allegato in primo argumento. Falsitas tamen consequentis probatur, quia tunc sequeretur aliquem posse assentire propositioni per se not[a] in falsitate, quod nullus sani capitis diceret. Sequela probatur, quia omnis copulativa ex contradictoriis composita est per se nota in falsitate, cum sua contradictoria disunctiva sit per se nota in veritate. Ista enim se notificat: Socrates est vel Socrates non est. ¶ Et confirmatur, quia pari ratione sequeretur virtus et vitium esse compossibilia in eodem respectu eiusdem, sed consequens est falsum. Igitur. Falsitas consequentis ostenditur, quia, si virtus et vitium et cetera, puta temperantia et intemperantia sunt in eodem, sequeretur illud esse temperatum et intemperatum, sed consequens implicat contradictionem. Igitur. Sequela probatur, quia si in illo est temperantia, illud est temperatum, et si in illo est in[t]emperantia, ipsum est intemperatum. Igitur. ¶ Confirmatur secundo, quia sequeretur sanitatem et aegritudinem posse esse in eodem subiecto adaequate, sed consequens est falsum, igitur. Sequela patet, quia sunt qualitates contrariae, quemadmodum caliditas et frigiditas. Sed falsitas consequentis probatur: Tum primo, quia oppositum asserit philosophus in post praedicamentis. Tum secundo, quia bene sequitur: in isto membro est sanitas, ergo in isto membro est dispositio naturalis, ex qua operationes eius naturales et proportionatae proveniunt, et in isto membro est aegritudo, ergo in isto membro est disposit[i]o, ex qua non proveniunt operationes eius naturales et proportionatae, sed istam consequentia implicat contradictionem. Igitur illud, ex quo sequitur est impossibile. ¶ Confirmatur tertio, quia termini motus sunt impossibiles per philosophum quinto physicorum, sed caliditas et frigiditas, albedo et nigredo sunt termini motus, igitur sunt impossibiles. Minor patet, quia in motu calefactionis frigiditas est unus terminus, puta a quo, et caliditas alter, puta terminus ad quem. Igitur.

Quinto principaliter arguitur sic: si

De formis contrariis.

qualitates contrarie se cōpaterent sequeret q̄ mix-
 tio non esset possibilis: sed consequens est falsum:
 igitur. Sequela p̄bat q̄ si q̄litates contrarie se cō-
 pariantur cōplexio non ē possibilis: igitur nec mix-
 tio cum cōplexio formā mixti conseruat sine q̄ forā
 mixti non posset in materia p̄ia durare. p̄obaf
 sequela q̄ cōplexio est qualitas secūda resultās ex
 actione q̄litarū p̄imā: r. v. r. p̄ter p̄ autē p̄ima
 fen p̄imi canonis .v. tertia: sed talis q̄litas secūda
 non est possibilis: igit̄ nec cōplexio. His p̄bat quia
 agentib⁹ r patientibus elementis adinuicē p̄ tei ele-
 mentum frigidum p̄ducit caliditas in calidū frigi-
 ditas in sicū humiditas in humidū siccitas tantū
 modo. igit̄ agētib⁹ r patientibus elementis adinuicē
 cē nō videtur quomodo ibi generat̄ vna q̄litas secū-
 da. p̄bat consequentia q̄ vbi corrūpit̄ aliq̄ quali-
 tas p̄ima ibi ita cito adequate p̄ducitur sua cōtra-
 ria quō ibi igit̄ p̄ducetur qualitas illa secūda.

Et confirmatur q̄ si qualitates contrarie se com-
 parantur: sequeret q̄ ad p̄mutationē complexionis i-
 di in complexionem sclauī non sequeret mors vel i-
 firmitas quod est contra hūcēnā p̄ima fen. p̄. c.
 d. 7. Sequela p̄obatur q̄ cū introducētia cōplexio-
 nem indi agūt in complexionē sclauī: cōplexio sclauī
 ui temperat̄. r post totalem corruptionem cōplexio-
 nis sclauī introducta ē cōplexio indi cum qua a nia
 rationalis eque bene potest stare r exercere opera-
 tiones sibi naturales sicut cū complexionē sclauī
 melius: igitur ad p̄mutationem complexionis sclauī i
 complexionem indi non sequitur necessario mors
 vel infirmitas quod fuit p̄obandū Antecedens p̄o-
 batur q̄ introducentia cōplexionē indi corrūpēdo
 complexionē sclauī successiue r eque velociter p̄du-
 cit cōplexionē indi p̄ te cum sint qualitates contra-
 rie: r cōplexio indi r cōplexio sclauī sunt extre-
 ma: igitur per mixtionē complexionis sclauī cū cō-
 plexione indi tota cōplexio redditur temperatior
 r temperantius homo ab illo aggregato mutatur
 r alteratur quod fuit p̄obandū.

In oppositum tamē arguit̄ sic in qua
 libet parte aque tepide est caliditas r frigiditas:
 igitur forme contrarie se comparantur. Antecedens
 p̄ter q̄ in quolibet tepido est caliditas r frigiditas
 r quelibet pars tepidi ē tepida: igitur in quali-
 bet parte aque tepide est caliditas r frigiditas.
 Dices forte negando antecedens r ad p̄bationē
 negando minore. Imo dices q̄ aliqua pars aq̄ te-
 pide est totaliter frigida r q̄ tūc aqua dicitur te-
 pida cum particule quedam ipsius aque totaliter
 calide q̄ plurimis particulis frigidis simpliciter
 commiscetur.

Sed contra quia quolibet ps aque te-
 pide calefacti r frige facti: igitur in quolibet est ca-
 liditas r frigiditas. Antecedens p̄obatur quia si i
 quavis parte aque tepide ponatur aliquod corpus
 valde calidum illū frige fit vel saltem eius caliditas
 remittitur: r nō nisi a frigiditate: igit̄ ibi est frigi-
 ditas intensa: r si in eadē parte ponat̄ frigidū illū
 calefit vel saltē eius frigiditas remittet̄ r nō nisi
 a caliditate: ergo in eadem parte est caliditas. Nec
 valet dicere sicut videtur dicere. Gregorius de ar-
 imino q̄ in quolibet parte tepidi est caliditas r fri-
 giditas: sed inaduate q̄ ceptio s. partem r tota s
 lem eius caliditatem que (vt constat) ē aliquid ex
 tensionis adequate. tunc arguo sic vel sub illa extē-
 sione caliditatis est aliqua frigiditas vel nulla. si p̄-
 mum signo adequate illius frigiditatis extensionē
 r sequitur q̄ in eodē adequate sunt caliditas r fri-

giditas. si secundum sequitur q̄ aliqua p̄te tepidi
 est in qua non est caliditas r frigiditas. Omnis enī
 qualitas corporea suū adequatum habet subiec-
 tum r adequatam extensionem. Item in quolibet p̄-
 te tepidi esse caliditatē r frigiditatē r in nulla ade-
 quate adeo est imaginabile sicut q̄ quilibet pars po-
 rosi est porosa. Quod p̄obaf impossibile p̄imo de
 generatione. Analogia patet subtilius r unā. Et
 cut enim dicit q̄ in quolibet parte tepidi est calidi-
 tas r frigiditas: sed inaduate equa ratione dice-
 retur q̄ in quolibet parte corporis porosi est poro-
 sitas r non porositas siue continuatas: s̄ nullibi ē
 non porositas adequate.

P̄o dissolutione huius questionis est
 tres articuli in p̄mo ponentur noranda ex quib⁹
 conclusio responsiva ad questum elicietur. In secū-
 do dubia In tertio rationes ante op̄ ositūz dissol-
 uentur.

Notandum est q̄ de hac questioe due
 sunt exte op̄imones r samate. p̄ima est quaz
 insequitur r defendit Gregorius de arimino in p̄i-
 mo sententiarum dis. 17. v. 3. q̄ qualitates cōtrarie
 in nullis gradibus se comparantur. Imo a tota sp̄e
 se expellunt. Secunda est opinio doctoris subtilis,
 secundo sententiarum r iacob ifozitūensis in suo tra-
 ctatu de intensione r remissione formarum: q̄ v. 3. q̄
 litates contrarie se comparantur in aliquib⁹ gra-
 dibus remissis. P̄o declaratione huius opinionis
 pono tres conclusiones.

Prima conclusio Et si impossibile est
 duas qualitates cōtrarias sumas: aut vna summā
 r aliam remissam se cōparari: nihilominus duas q̄l-
 itates contrarias in gradibus remissis composibi-
 les ē in eodem subiecto adequate ambigendum ē
 minime. p̄ia pars huius conclusionis p̄batur q̄
 si aliqua qualitas cōtrarie in gradibus sumis se
 comparantur r etiam in gradibus remissis: illa ne-
 quaq̄ essent contrarie: cum nec secundum se nec fm
 aliquas eiusdē speciei cum illis se expellit: sed aliq̄
 sunt contrarie: igit̄ saltē in gradibus sumis se ex-
 pellūt. Secunda pars p̄obatur argumēto facto i
 oppositū r p̄babitur in p̄mo dubio per argumen-
 ta in aduersam op̄imionem adducenda.

Secunda conclusio Possibile est qua-
 litates contrarias in gradibus remissiorib⁹ medius
 gradibus suarum latitudinum se compari in eodē
 subiecto adequate. hanc conclusionem p̄babiliter po-
 no contra iacobum de foztuto. Quam sic p̄o q̄
 possibile est dare corpus i quo est remissa caliditas
 suo nequaq̄ permixta contrario: igitur possibile ē
 qualitates contrarias in gradibus remissioribus
 gradibus medius suarum latitudinum se compari i
 eodem subiecto adequate. p̄obaf consequentia
 que aduersario ē manifestā q̄ sit illū corp⁹ a. i quo
 est caliditas remissa p̄mixta contrario. 4. graduū
 caliditatis: r agat in illud summe frigidum: r ar-
 guo sic tale frigidum introducendo p̄imum graduū
 frigiditatis corrumpit adequate. 4. quartum calidi-
 tatis: r introducendo scdm gradum frigiditatis cor-
 rūpit tertiuū caliditatis: igit̄ tunc in illo corpore ma-
 nent adequate duo gradus caliditatis duob⁹ frigi-
 ditatis admixti: r per consequens dantur quali-
 rates contrarie se compatientes i remissiorib⁹ gra-
 dibus medius suarum latitudinum gradibus: si ca-
 liditas remissa in aliquo subiecto suo sit imp̄mix-
 ta contrario. In enim subito 4. gradus frigiditatis
 inducitur aut 4. caliditatis corrumpitur igit̄

antēna: p̄ma p̄mi

gre. t. fen d. 17

5 ta. 3 for luto.

qualitates contrariae se compaterentur, sequeretur, quod mixtio non esset possibilis, sed consequens est falsum. Igitur. Sequela probatur, quia, si qualitates contrariae se compatiuntur, complexio non est possibilis, igitur nec mixtio, cum complexio formam mixti conservat, sine qua forma mixti non posset in materia prima durare. Probatur sequela, quia complexio est qualitas secunda resultans ex actione qualitatum primarum et cetera, ut patet per Avicennam prima fen primi canonis, [...] tertia, sed talis qualitas secunda non est possibilis, igitur nec complexio. Antecedens probatur, quia agentibus et patientibus elementis ad invicem per te in elementum frigidum producit caliditas in calidum, frigiditas in siccum, humiditas in humidum, siccitas tantummodo, igitur agentibus et patientibus elementis ad invicem non videtur, quomodo ibi generatur una qualitas secunda. Patet consequentia, quia, ubi corrumpitur aliqua qualitas prima, ibi ita cito adaequate producit sua contraria, quomodo ibi igitur produceretur qualitas illa secunda.

¶ Et confirmatur, quia, si qualitates contrariae se compatiuntur, sequeretur, quod ad permutationem complexionis Indi in complexionem Slavi non sequeretur mors vel infirmitas, quod est contra Avicennam fen pri[ma], [...] 3. Sequela probatur, quia, cum introducentia complexionem Indi agunt in complexionem Slavi, complexio Slavi temperatur, et post totalem corruptionem complexionis Slavi introducta est complexio Indi, cum qua anima rationalis aequae bene potest stare et exercere operationes sibi naturales, sicut cum complexione Slavi vel melius, igitur ad permutationem complexionis Slavi in complexionem Indi non sequitur necessario mors vel infirmitas. Quod fuit probandum. Antecedens probatur, quia introducentia complexionem Indi corrumpendo complexionem Slavi successive et aequae velociter producent complexionem Indi per te, cum sint qualitates contrariae, et complexio Indi et complexio Slavi sunt extrema, igitur per mixtionem complexionis Slavi cum complexione Indi tota complexio redditur temperantior, et temperantius homo ab illo aggregato mutatur et alteratur. Quod fuit probandum.

In oppositum tamen arguitur sic: in qualibet parte aquae tepidae est caliditas et frigiditas, igitur formae contrariae se compatiuntur. Antecedens patet, quia in quolibet tepido est caliditas et frigiditas, et quaelibet pars tepidi est tepida, igitur in qualibet parte aquae tepide est caliditas et frigiditas.

¶ Dices forte negando antecedens et ad probationem negando minorem. Immo dices, quod aliqua pars aquae tepidae est totaliter frigida, et quod tunc aqua dicitur tepida, cum particulae quaedam ipsius aquae totaliter calidae quam plurimis particulis frigidis simpliciter commiscetur.

Sed contra, quia quaelibet pars aquae tepidae calefacit et frige facit, igitur in qualibet est caliditas et frigiditas. Antecedens probatur, quia, si in quavis parte aquae tepidae ponatur aliquod corpus valde calidum, illud frige fit, vel saltem eius caliditas remittitur, et non nisi a frigiditate, igitur ibi est frigiditas intensa, et si in eadem parte ponatur, frigidum illud calefiet, vel saltem eius frigiditas remitteretur, et non nisi a caliditate, ergo in eadem parte est caliditas. Nec valet dicere sicut videtur dicere. Gregorius de Arimino, quod in qualibet parte tepidi est caliditas et frigiditas, sed inadaequate, quia capio A partem et totalem eius caliditatem, quae – ut constat – est aliqualis extensionis adaequate. Tunc arguo sic: vel sub illa extensione caliditatis est aliqua frigiditas vel nulla. Si primum, signo adaequatam illius frigiditatis extensionem, et

sequitur, quod in eodem adaequate sunt caliditas et frigiditas. | Si secundum, sequitur, quod aliqua pars tepid[a] est, in qua non est caliditas et frigiditas. Omnis enim qualitas corpor[is] suam adaequatam habet subiectum et adaequatam extensionem. Item in qualibet parte tepidi esse caliditatem et frigiditatem et in nulla adaequate, adeo est imaginabile, sicut quod quaelibet pars porosi est porosa. Quod probatur impossibile primo de generatione. Analogia patet subtilius rimanti. Sicut enim dices, quod in qualibet parte tepidi est caliditas et frigiditas, sed inadaequate, aequa ratione diceretur, quod in qualibet parte corporis porosi est porositas, et non porositas sive continuatas, sed nullibi est non porositas adaequate.

Pro dissolutione huius quaestionis erunt tres articuli, in primo ponentur notanda, ex quibus conclusio responsiva ad quesitum elicitur. In secundo dubia, in tertio rationes ante oppositum dissolventur.

Notandum est, quod de hac quaestione duae sunt extremae opiniones et famatae. Prima est, quam insequitur et defendit Gregorius de Arimino in primo sententiarum, dis[positione] 17., videlicet quod qualitates contrariae in nullis gradibus se compatiuntur. Immo a tota specie se expellunt. Secunda est opinio doctoris subtilis, secundo sententiarum et Iacobi Forliviensis in suo tractatu de intensione et remissione formarum, quod videlicet qualitates contrariae se compatiunt[ur] in aliquibus gradibus remissis. Pro declaratione huius opinionis pono tres conclusiones.

Prima conclusio: et si impossibile est duas qualitates contrarias summas aut unam summam et aliam remissam se compati, nihilominus duas qualitates contrarias in gradibus remissis compo-
possibiles esse in eodem subiecto adaequat[e] ambigendum est minime. Prima pars huius conclusionis probatur, quia si aliquae qualitates contrariae in gradibus summis se compatiuntur et etiam in gradibus remissis, illae nequaquam essent contrariae, cum nec secundum se nec secundum aliquas eiusdem speciei, cum illis se expellunt, sed aliquae sunt contrariae, igitur saltem in gradibus summis se expellunt. Secunda pars probatur argumento facto in oppositum, et probabitur in primo dubio per argumenta in adversam opinionem adducenda.

Secunda conclusio: possibile est qualitates contrarias in gradibus remissioribus mediis gradibus suarum latitudinum se compati in eodem subiecto adaequate. Hanc conclusionem probabiliter pono contra Iacobum de Forlivo. Quam sic probo, quia possibile est dare corpus, in quo est remissa caliditas suo neq[ua]quam permixta contrario, igitur possibile est qualitates contrarias in gradibus remissioribus gradibus mediis suarum latitudinum se compati in eodem subiecto adaequate. Probatur consequentia, quae adversario est manifesta, quia sit illud corpus A, in quo est caliditas remissa in permixta contrario 4. graduum caliditatis, et agat in illud summae frigidum, et arguo sic: tale frigidum introducendo primum gradum frigiditatis corrup[er]it adaequate quartum caliditatis, et introducendo secundum gradum frigiditatis corrupit tertium caliditatis, igitur tunc in illo corpore manent adaequate duo gradus caliditatis duobus frigiditatis admixti, et per consequens dantur qualitates contrariae se compatientes in remissioribus gradibus mediis suarum latitudinum gradibus, si caliditas remissa in aliquo subiecto suo sit impermixta contrario. Non enim subito 4 gradus frigiditatis inducitur, aut 4 caliditatis corrupitur, igitur

Quarti tractatus.

Capitulum secundum.

immediate post hoc caliditas et frigiditas non con-
sistunt numeri totalis latitudinis. Sed iam probatur
antecegens quia visibilis est aer in sua naturali dis-
positione: et talis habet humiditatem summam: et cali-
ditatem remissam non permittam contrarium cum in
sua naturali dispositione non exigat aliquam fri-
giditatem: igitur est vane corpus in quo est remissa
caliditas suo ignita hinc quod fuit pbandum. In
tecedens patet quia naturalis dispositio aeris est ab
aliquibus causis naturalibus producta: (Hinc enim
non est illa dispositio aeris naturalis cum non possit
esse aut a rerum natura producta) igitur aliquando fuit
naturaliter loquendo: aut aliquando erit: vel modo
est. Nulla enim potentia est frustra in natura primo
celi. Non autem igitur illud inesse et habebitur propo-
siti hinc ignis summe calidus potest remitti a summo
frigidus maior sine inductione contrarie forme: ip-
so igne: cum ignis a tota specie nulli gradu frigiditatis
pateat: igitur in igne reperiendus est aliqua cali-
ditas remissa contrariis expers. Item fortes quibus
quibus fuerit temperatus vel habuit habitum temperantie
est habere habitum intemperantie remissum sine habi-
tu contrarii: igitur oppositum. Antecedens patet quia
alias fortes quibus nunquam habuit habitum temperantie
non posset a non gradu acquirere habitum intempe-
rantie: quoniam eum subito acquireret usque ad gradum
summum: vel si successivus acquireret: per aliquod tempus
plus produceretur in eo de habitum temperantie et
intemperantie et sic fortes quibus nunquam habuit habitum
temperantie nec intemperantie non posset primo esse
interpari nec separari. Imo necessarius per magnus
tempus esse temperatus cum per magnus tempus ha-
bitus temperantie maior esse et intensior et habitus
intemperantie acquireret successivus a non gradu: quo
nihil absurdius. Item fortes potest opinari remissa
se abscis scientia: igitur propositum. Antecedens patet
facile quod potest oppositione nunquam antea apprehensam:
per rationem aliquam topica opinari non habita des-
monstratione aliqua: igitur fortes potest opinari
remissa abscis scientia. Antecedens patet quia in talia
su est causa: producentis sciam ut constat: igitur item ali-
quod idem sequeretur quod supra.

Tertia conclusio. Omnes gradus dua-
rum qualitatum contrariarum non excedentes nu-
merum totalis latitudinis alterius illarum sunt in eo-
dem subiecto adequate compossibiles: excedentes
vero: se comparantur minime. Prima pars huius con-
clusionis probatur quia in aliquibus gradibus qua-
litates contrarie se comparantur ut probatum est ar-
gumento in oppositi facti: et non in gradibus tota-
lem latitudinem excedentibus ut probabitur: cum se-
cunda pars conclusionis probabitur: igitur in omni-
bus non excedentibus se comparantur. Secunda pars
probatur supposito quod ad inductionem unius gradus
qualitatis contrarie sequitur adequate unius gradus al-
terius corruptio si contraria sit in subiecto. Et arguitur
quod sic: si gradus qualitatum contrariarum excederent
totalem latitudinem alterius illarum se comparantur
tunc: ponatur quod in aliquo corpore sint sex gradus cali-
ditatis: tribus frigiditatis admixti: et appropinquetur
summe caliditatis introducens caliditatem in tale corpus
et eius remittens frigiditatem. Quo posito arguitur
sic per inductionem septimi gradus caliditatis cor-
rumpitur tertius frigiditatis: et ad inductionem octavi
ut corrumpitur secundus frigiditatis: adequate ex sup-
posito: igitur manet caliditas summa cum uno gra-
du frigiditatis: consequens est impossibile per pri-
mam conclusionem: igitur illud ex quo sequitur: et q

ph. l. c.

consequens eius oppositum verum quod fuit pban-
dum. Et ex quo sequitur primo quod ista quinque
iste due qualitates sunt contrarie: igitur se mutuo
expellunt: Ista tamen est bona istae qualitates sunt
contrarie igitur mutuo se expellunt secundum se vel
sibi similes in specie. Patet correlarium ex dictis in
secundo argumeto ante oppositum. Nolo enim dis-
cere gradus caliditatis frigiditatis se compa-
rentes non esse contrarios quoniam ad eorum contrarietatem sul-
ficiat quod possint esse partes qualitatum se mutuo expel-
lent: um puta fumarum. Sequitur secundo quod in
diffinitione qualitatum contrariarum debet addi
hec praeclara secundum se vel sibi similes in specie: ita
ut totalis diffinitio sit ista. Contraria sunt que ab
eodem genere posita sunt: et maxime a se invicem di-
stant: et eadem susceptibilibus vicissim insunt: et mutuo se
expellunt: sicut se vel sibi similes in specie. Sequitur
tertio quod quibus gradus qualitatum contrariarum
quorum numerus excedit totalem latitudinem al-
terius illarum non sunt compossibiles: tamen gradus
qualitatum contrariarum quorum totalis numerus est mi-
nor totali numero latitudinis graduum alterius il-
larum bene se admittunt se in eodem adequate sub-
iecto comparantur ut 5 gradus caliditatis tribus fri-
giditatis. Patet correlarium ex secunda conclusione.

Dubitatur primo utrum sit probabile
contraria in omnibus gradibus se expellere.
Dubitatur secundo utrum complexio sit qualitas
producta ex actione qualitatum primarum contrariarum.
Dubitatur tertio utrum complexio inde potest mu-
tari in complexionem seculi sine morte aut egritudine
dne.

Ad primum dubium Arguitur primo
ratione doctoris subtilis secundo in d. 1. q. 1. Si
contraria in quibuscumque gradibus sunt incompo-
sibilia: sequitur subiecta aliqua esse denudata ab utro-
que contrariorum: aut nunquam dari aliquam totalem al-
terationem successivam: sed consequens est falsum
igitur illud ex quo sequitur. Saltem consequentis
primo secunda parte probatur. quia nulla totalis al-
teratio est motus quod est impossibile. primo prima parte
similiter probatur: quia nunquam unum contrariorum cor-
rumpitur: nisi ut aliud inducatur: ergo cum primum
fuerit corruptum aliud inducitur: et sic nunquam non veni-
datum ab utroque contrariorum: caliditas est simul cum fri-
giditate: incipiat igitur calidum agere in frigidum
remittendo eius frigiditatem: usque ad non gra-
dum: deinde introducendo caliditatem. Quo posito
capio inflans medium copulans tempus in quo
nihil est caliditatis in illo passio cum tempore in quo
nihil est frigiditatis puta inflans in quo primum fri-
giditas est usque ad non gradum remissa et arguo sic
vel in illo inflans est aliquid frigiditatis et passio vel
aliquid caliditatis: vel nec caliditas nec frigiditas.
Non primum quia ex causa illud inflans est primum
non est frigiditatis completum: et in illo frigiditas est
primum remissa complete ad non gradum: igitur da-
dum est secundum vel tertium: et sic vel subito indu-
ctus est in passum aliquam caliditatem: vel in eo nec est
caliditas nec frigiditas ex quo sequitur pbandum
Dices forte sicut dicit quidam concedendo sequelam
et negando falsitatem consequentis. imo in inflan-
ti illo medio in passo illo nec est caliditas nec frigi-
ditas. Et dicit quod non est inconueniens quod maneat sub-
iectum per inflans denudatum ab utroque contrario-
rum. Et cum arguitur illud esse falsum quia tunc ne-

1. correll.

2. correll.

3. correll.

quod 12

immediate post hoc caliditas et frigiditas non constituent numerum totalis latitudinis. Sed iam probo antecedens, quia dabilis est aer in sua naturali dispositione, et talis habet humiditatem summam et caliditatem remissam non permixtam contrario, cum in sua naturali dispositione non exigit aliquam frigiditatem, igitur est dare corpus, in quo est remissa caliditas suo in permixta contrario. Quod fuit probandum. Antecedens patet, quia naturalis dispositio aeris potest ab aliquibus causis naturalibus produci. (Alias enim non essent illa dispositio aeri naturalis, cum non posset esse aut a rerum natura produci.) Igitur aliquando fuit naturaliter loquendo, aut aliquando erit, vel modo est. Nulla enim potentia est frustra in natura primo caeli. Ponatur igitur illud inesse, et habebitur propositum. Item ignis summae calidus potest remitti a summo frigido maiori sine inductione contrariae formae in ipso igne, cum ignis a tota specie nullum gradum frigiditatis patiat, igitur in igne reperibilis est aliqua caliditas remissa contrarii expers. Item Socrates, qui numquam fuit temperatus vel habuit habitum temperantiae, potest habere habitum intemperantiae remissum sine habitu contrario. Igitur propositum. Antecedens patet, quia alias Socrates, qui numquam habuit habitum temperantiae, non posset a non gradu acquirere habitum intemperantiae, quin eum subito acquireret usque ad gradum summum, vel si successive acquireret per aliquod tempus, plus produceretur in eo de habitu temperantiae quam intemperantiae, et sic Socrates, qui numquam habuit habitum temperantiae nec intemperantiae, non posset primo esse intemperatus nec temperatus. Immo necessario prius per magnum tempus esset temperatus, cum per magnum tempus habitus temperantiae maior esset et intensior quam habitus intemperantiae acquisitus successive a non gradu, quo nihil absurdus. Item Socrates potest opinari remisse absque scientia, igitur propositum. Antecedens patet facile, quia potest propositionem numquam antea apprehensam propter rationem aliquam topicam opinari non habita demonstratione aliqua, igitur Socrates potest opinari remisse absque scientia. Antecedens patet, quia in tali casu est causa producens scientiam ut constat, igitur. Item alias idem sequeretur, quod supra [dictum est].

Tertia conclusio: omnes gradus duarum qualitatum contrariorum non excedentes numerum totalis latitudinis alterius illarum sunt in eodem subiecto adaequat[e] compossibiles, excedentes vero se compatiuntur minime. Prima pars huius conclusionis probatur, quia in aliquibus gradibus qualitates contrariae se compatiuntur, ut probatum est argumento in oppositum facto, et non in gradibus totalem latitudinem excedentibus, ut probabitur, cum secunda pars conclusionis probabitur, igitur in omnibus non excedentibus se compatiuntur. Secunda pars probatur supposito, quod ad inductionem unius gradus qualitatis contrariae sequitur adaequate unius gradus alterius corruptio, si contraria sit in subiecto. Et arguo sic: si gradus qualitatum contrariorum excedentes totalem latitudinem alterius illarum se compatiuntur, ponatur, quod in aliquo corpore sint sex gradus caliditatis tribus frigiditatis admixti, et approximetur summae calidum introducens caliditatem in tale corpus et eius remittens frigiditatem. Quo posito arguitur sic: per inductionem septimi gradus caliditatis corrumpitur tertius frigiditatis, et ad inductionem octavi corrumpitur secundus frigiditatis adaequate ex supposito, igitur manet caliditas summa cum uno gradu frigiditatis, consequens est impossibile per primam conclusionem, igitur illud, ex quo sequitur, et per consequens eius op-

positum verum. Quod fuit probandum. ¶ Ex quo sequitur primo, quod ista consequentia nihil valet: istae duae qualitates sunt contrariae, igitur se mutuo expellunt. Ista tamen est bona: istae qualitates sunt contrariae, igitur mutuo se expellunt secundum se vel sibi similes in specie. Patet correlarium ex dictis in secundo argumento ante oppositum. Nolo enim dicere gradus caliditatis frigiditatis se compatiens non esse contrarios, quoniam ad eorum contrarietatem sufficit, quod possint esse partes qualitatum se mutuo expellentium, puta summarum. ¶ Sequitur secundo, quod in definitione qualitatum contrari[ar]um debet addi haec particula secundum se vel sibi similes in specie, ita ut totalis definitio sit ista: contraria sunt, quae ab eodem genere posita sunt, et maxime a se invicem distant et eidem susceptibili vicissim insunt et mutuo se expellunt secundum se vel sibi similes in specie. ¶ Sequitur tertio, quod quamvis gradus qualitatum contrariorum, quorum totalis numerus excedit totalem latitudinem alterius, illarum non sint compossibiles, tamen gradus qualitatum contrariorum, quorum totalis numerus est minor totali numero latitudinis graduum alterius illarum, bene se admittunt et se in eodem adaequate subiecto compatiuntur ut 3 gradus caliditatis tribus frigiditatis. Patet correlarium ex secunda conclusione.

Dubatur primo, utrum sit probabile contraria in omnibus gradibus se expellere.

¶ Dubatur secundo, utrum complexio sit qualitas producta ex actione qualitatum primarum contrariorum. ¶ Dubatur tertio, utrum complexio Indi potest mutari in complexionem Sclavi sine morte aut aegritudine.

Ad primum dubium arguitur primo ratione doctoris subtilis secundo sen[tentiarum], [...] 2. [quaestio]s 9: si contraria in quibuscumque gradibus sunt incompossibilia, sequitur subiectum aliquando esse denudatum ab utroque contrariorum aut nunquam dari aliquam totalem alterationem successivam, sed consequens est falsum, igitur illud, ex quo sequitur. Falsitas consequentis pro secunda parte probatur, quia nulla totalis alteratio essent motus, quod est contra philosophum. Pro prima parte similiter probatur, quia numquam unum contrariorum corrumpitur, nisi ut aliud inducatur, ergo cum primum fuerit corruptum aliud inducitur, et sic numquam non denudatum ab utroque contrariorum. Sequela tamen probatur, quia per te in nullo tempore caliditas est simul cum frigiditate. Incipiat igitur calidum agere in frigidum remi[ttendo] eius frigiditatem, usque ad non gradum, deinde introducendo caliditatem. Quo posito capio instans medium copulans tempus, in quo nihil est caliditatis in illo passo cum tempore, in quo nihil est frigiditatis, puta instans, in quo primum frigiditas est usque ad non gradum remissa, et arguo sic: vel in illo instanti est aliquid frigiditatis in passo vel aliquid caliditatis vel neque caliditas neque frigiditas. Non primum, quia ex casu illud instans est primum non esse frigiditatis completum, et in illo frigiditas est primum remissa complete ad non gradum, igitur dandum est secundum vel tertium, et sic vel subito inducta est in passum aliquanta caliditas, vel in eo nec est caliditas nec frigiditas, ex quo sequitur probandum. ¶ Dices forte sicut dicit quidam concedendo sequelam et negando falsitatem consequentis. Immo in instanti illo medio in passo illo nec est caliditas nec frigiditas. Et dicit, quod non est inconve[n]iens, quod maneat subiectum per instans denudatum ab utroque contrariorum. Et cum arguitur illud esse falsum, quia tunc non

De formis contrariis.

arentur contraria immediata: Negat consequentiam Dicit enim q non ideo dicuntur contraria im-

Sed contra hoc arguitur sic quia si solutio est bona sequeretur q etiam per tempus posset ee nec sanum nec egrum: sed consequens est falsum igitur illud ex quo sequitur. Sequela probat r pono casum q alicui animali egro adhibeatur medicina remittens per horam egritudinem ad non gradum: ut q in instanti terminatio nihil sit egritudinis r successiue per eandem horam appropinquet ali quod agens contrarium inductioni sanitatis qd primo in instanti illo in quo nihil est egritudinis impeditur medicinam inductivam sanitatis r impeditur adequate ab ea. Quo posito manentibus illis sic per tempus in tali animali nec erit sanitas nec egritudo: igitur per tempus erit aliquod animal de nudatum ab utroq immediatoz contrarioz qd fuit probandum. Nec valet dicere q tunc animal desinet esse sine aliqua egritudine quod est falsum. Dicitur sicut dicendum est negando sequelam. ymo dicitur q tunc illud morietur. Et cu probat q no quia tunc aliquod animal desineret ee sine aliqua egritudine: nego sequelam. Et ratio e qz illud agens contrarium sanitati vel qualitas mediante qua agit e illi animali egritudo. Unde egritudo est quevis dispositio sensibiliter ledens operationes animalis. vt r infra dicitur ex quo sequitur q non omne illud in quo est egritudo subiectiue est egrum. pleriqz enim de nominat animal egru per egritudinem que non est in ipso: Et hoc est correlarium de solutio prima primi. q. 4.

dicitur.

De solt.

Sed contra quia tunc homo desineret ee per ultimum instans sui esse. Sed consequens est falsum: igitur illud ex quo sequitur. Sequela patet a piciendi. Respondeo q non habeo illud ita licet in pro inconuenient.

Pro epilogo autem huius materie aduerte hanc distinctione forme introduceret abiciens de. qz vel talis forma abiciens a requiritur ad cōseruationem passi. Et sic dico q in instanti corruptionis talis forme corrumpitur passum: Et introducitur subito contraria forma in materia si nulla sit passus resistentia. Si vero non requiritur forma expellenda ad cōseruationem passi aut forma introducenda est passio consentanea r naturalis: aut non. Si primum subito introducitur dummo non sit contrarium circumstantis aut aliquod ipedens. Si no tunc manet passum per instans vel per tempus si natum sit manere ab utroq contrarioz demudatum propter resistentiam. Sed tamen non manebit per tempus si contraria sint immediata.

Sed contra quia subiectum contrariozum immediatozum fiat naturaliter sine altero illo rum quod est sibi conueniens r cum sibi disconuenient: igitur potest stare naturaliter sine conuenienti r sine disconuenienti simul. patet consequentia quia etiam propter destinatione dispositionis disconuenientis subiectum desineret ee quod est absurdum in philosophia.

Secundo arguitur Et pono minimum naturale inter calidum r frigidum in equali distan-

tia ita q calidum r frigidum nata sint agere ab eadē pportione in illud minimum naturale r sit illud minimum naturale ita natu suscipere actionem vnius sicut alii. Quo posito sic argumetoz calidum agit in illud minimum naturale cum habeat pportione maioris equalitatis ad ipsum. Et similiter frigidum: et non per diuersas partes cum illud sit minimum natu suscipere caliditatem r frigiditatem que per se potest existere: igitur in illo minimo naturali est simul caliditas r frigiditas: r per consequens contraria se compatiuntur. Nec valet dicere q vnum illoz agentium impedit aliud: r sic neutrum agit: qz pono q tota resistentia passi cum adiutorio calidi inuans ipsam ne frigidum agat in illud sit minor acritate frigidum. r sic dicat de actiuitate calidi r c. quo posito vtrunq illozum habeat pportione maioris inequalitatis ad passum r per consequens ager.

Tertio principaliter ad idem arguitur sic argumetoz pauli veneti in libro de generatione ca pite: r s. Sit a. calidum r b. frigidum agentia r patetia ab inuice r cu b. incipit intrudere frigiditate sit vna para a para ipsius a. repassa pparatior frigidum a quo recipit frigiditatem: r sit d. pars maior non repassa in eodem instanti. Quo posito sic arguo d. pars repassa agit in b. pducendo caliditate igitur agit in c. etiam pducendo caliditatem r b. frigidum agit in c. pducendo frigiditatem ex casu igitur in c. parte est caliditas r frigiditas in eodem subiecto adequate. Prima consequentia patet qz omne agens in remotum ceteris paribus agit in pparatiorum Item melius applicatur d. pars ipsi c. qz ipsi b. r non nisi resistit ei c. sicut b. igitur d. pars agit in c. Et confirmatur qz in corpore medio colore colorato puta viridi croceo r c. sunt qualitates contrarie igitur contraria se compatiunt. Antecedens patet pphisi in libro de sen. r s. dicitur colores medios coponi ex extremis. Patet etiam hoc p pictores qui ex comixtione albedinis r nigredinis faciunt colores medios. Et confirmat secundo qz aliquid mouetur motibus contrariis igitur contraria se compatiuntur. Antecedens patet de anima rationali ascende in vno brachio r descendente in alio. Et dices r bene distinguendo antecedens aut per se r sic negatur aut per accidens r sic conceditur. Contra aliquid mouetur per se motibus contrariis igitur solutio nulla. Antecedens probatur r volo q descenda lancea in aere r ascendat musca per eandem lanceam. Quo posito illa musca ascendit per lanceam r similiter descendit cu lancea igitur simul ascendit r descendit cum lancea per se quod fuit probandum.

1. cōstf. a. phis de sen. r s. r. confir.

In oppositum sunt rationes r aucto ritates contra aliam rationem aducte.

Sit igitur conclusio respōsiua ad dubium: pro abile est qualitates contrarias in quibus gradibus se excludere. hec conclusio patet soluendo rationes ad oppositum factas

Ad rationes ante oppositum Ad primam dico sicut dictum est ibi vsq ad vltimam repli cam. Ad quam respondeo q nulla egritudo est ita disconueniens quin sit quodam modo naturalis. Dispositio. Hoc videtur dicere iacobus de solutio i primo regni. q. 11.

Ad secundam rationem dico q agentia illa producant in illud minimum naturalie qualitatem secundam virtualiter continentem caliditatem r frigiditatem: Et talis qualitas est tepiditas

darentur contraria immediata. Negat consequentiam. Dicit enim, quod non ideo dicuntur contraria immediata, quia subiectum nec per tempus nec per instans non potest esse sine altero illorum, sed ideo sunt immediata, quia subiectum per tempus non potest esse sine altero illorum, quamvis possit per instans.

Sed contra hoc arguitur sic, quia si solutio esset bona, sequeretur, quod etiam per tempus posset esse nec sanum nec aegrum, sed consequens est falsum, igitur illud, ex quo sequitur. Sequela probatur: et pono casum, quod alicui animali aegro adhibeatur medicina remittens per horam aegritudinem ad non gradum, ita quod in instanti terminativo nihil sit aegritudinis, et successive per eandem horam approximetur aliquod agens contrarium inductioni sanitatis, quod primo medicinam inductivam sanitatis et impediatur adaequate ab ea. Quo posito manentibus illis sic per tempus in tali animali nec erit sanitas nec aegritudo, igitur per tempus erit aliquod añal denudatum ab utroque immediatarum contrariorum. Quod fuit probandum. Nec valet dicere, quod tunc animal desinit esse. Tum primo, quod tunc aliquod animal desineret esse sine aliqua aegritudine, quod est falsum. ¶ Dices sicut dicendum est negando sequelam. Immo dices, quod tunc illud morietur. Et cum probatur, quod non, quia tunc aliquod animal desineret esse sine aliqua aegritudine, nego sequelam. Et ratio est, quia illud agens contrarium sanitati [...] est illi animali aegritudo. Unde aegritudo est quaevis dispositio sensibiliter laedens operationes animalis, ut et cetera infra dicetur. Ex quo sequitur, quod non omne ill[u]d, in quo est aegritudo, subjective est aegrum, plerumque enim denominatur animal aegrum per aegritudinem, quae non est i[n] ipso. Et hoc est correlarium de Forlivo prima primi, 9., 4.

Sed contra, quia tunc homo desineret esse per ultimum instans sui esse. Sed consequens est falsum, igitur illud, ex quo sequitur. Sequela patet aspicienti. ¶ Respondeo, quod non habeo illud in tali casu pro inconvenienti.

Pro epilogo autem huius materiae adverte hanc distinctionem formae introducendae abiiciendae, quia vel talis forma abiicienda requiritur ad conservationem passi. Et sic dico, quod in instanti corruptionis talis formae corrumpitur passum. Et introducitur subito contraria forma in materia, si nulla sit passi resistentia. Si vero non requiritur forma expellenda ad conservationem passi aut forma introducenda, est passo consentanea et naturalis aut non. Si primum, s[u]bito introducitur, dummodo non sit contrarium circumstans aut aliquod impediens. Si non, tunc manet passum per instans vel per tempus, si natum sit manere ab utroque contrariorum denudatum propter resistentiam. Sed tamen non manebit per tempus, si contraria sint immediata.

Sed contra, quia subiectum contrariorum immediatarum stat naturaliter sine altero illorum, quod est sibi conveniens, et cum sibi disconveniensi, igitur potest stare naturaliter sine convenienti et sine disconveniensi simul. Patet consequentia, quia alias propter desitionem dispositionis disconveniētiis subiectum desineret esse, quod est absurdum in philosophia.

Secundo arguitur: et pono minimum naturale inter calidum et frigidum in aequali distantia, ita quod calidum et frigidum nata sint agere ab aequali proportione in illud minimum naturale, et sit

illud minimum naturale ita natum suscipere actionem unius sicut alteri. Quo posito sic argumentor: calidum agit in illud minimum naturale, cum habeat proportionem maioris inaequalitatis ad ipsum. Et similiter frigidum et non per diversas partes, cum illud sit minimum natum suscipere caliditatem et frigiditatem, quae per se potest existere, igitur in illo minimo naturali est simul caliditas et frigiditas, et per consequens contraria se compatiuntur. Nec valet dicere, quod unum illorum agentium impedit aliud, et sic neutrum agit, quia pono, quod tota resistentia passi cum adiutorio calidi iuvantis ipsum, ne frigidum agat in illud, sit minor activitate frigiditatis, et sic dicatur de activitate calidi et cetera, quo posito utrumque illorum habebit proportionem maioris inaequalitatis ad passum, et per consequens aget.

Tertio principaliter ad idem arguitur sic argumento Pauli Veneti in libro de generatione capite 25.: sit A calidum et B frigidum agentia et patientia ab invicem, et cum B incipit introducere frigiditatem, sit una parva pars ipsius A repassa propinquior frigiditatis, a quo recipit frigiditatem, et sit D pars maior non repassa in eodem instanti. Quo posito sic arguo: D pars [non] repassa agit in B producendo caliditatem, igitur agit in C etiam producendo caliditatem, et B frigidum agit in C producendo frigiditatem ex casu, igitur in C parte est caliditas et frigiditas in eodem subiecto adaequate. Prima consequentia patet, quia omne agens in remotum ceteris paribus agit in propinquum. Item melius applicatur D pars ipsi C quam ipsi B, et non tantum resistit ei C sicut B, igitur D pars agit in C. ¶ Et confirmatur, quia in corpore medio colore colorato, puta viridi croceo et cetera, sunt qualitates contrariae, igitur contraria se compatiuntur. Antecedens patet per philosophum in libro de sensu et sensato dicentem colores medios componi ex extremis. Patet etiam hoc per pictores, qui ex commixtione albedinis et nigredinis faciunt colores medios. ¶ Confirmatur secundo, quia aliquid movetur motibus contrariis, igitur contraria se compatiuntur. Antecedens patet de anima rationali ascendente in uno brachio et descendente in alio. ¶ Dices et bene distinguendo antecedens aut per se – et sic negatur – aut per accidens – et sic conceditur. ¶ Contra: aliquid movetur per se motibus contrariis, igitur solutio nulla. Antecedens probatur: et volo, quod descendat lancea in aere, et ascendat musca per lanceam. Quo posito illa musca ascendit per lanceam et similiter descendit cum lancea, igitur simul ascendit et descendit cum lancea per se. Quod fuit probandum.

In oppositum sunt rationes et auctoritates contra aliam rationem aductae.

Sit igitur conclusio responsiva ad dubium: probabile est qualitates contrarias in quibuscumque gradibus se excludere. Haec conclusio patet solvendo rationes ad oppositum factas.

Ad rationes ante oppositum: ad primam dico, sicut dictum est ibi usque ad ultimam replicam. Ad quam respondeo, quod quod nulla aegritudo est ita discoueniens, quin sit quodam modo naturalis dispositio. Hoc videtur dicere Iacobus de Forlivo in primo tegni 9., 11.

Ad secundam rationem dico, quod agentia illa producunt in illud minimum naturale qualitatem secundam virtualiter continentem caliditatem et frigiditatem. Et talis qualitas est tepiditas

Quarti tractatus.

Capitulum tertium

273

ipsum a que est in manu cui apparet frigeferi a pmo: & similiter in pomo &c. Et sic solvantur omnia talia.

Ad tertiam rationem respondeo sicut responsum est ibi v3 negando qd v. agat in c. Et ratio est qd talis est natura agentis vt prius reducat passum ad impossibilitatem reactionis qd restituat se p sicut integritati vt bene dicit paulus vene. i. libro de genera. ¶ Ad primam confirmationem dico qd phis loquitur de compositione virtuali & no for mali sicut dicitur mixtam pponit ex. 4. elementis

¶ Ad aliam confirmationem dictum est ibi vsq ad replicam ad qua dico qd si musca in ordine ad lanceam ita velociter mouetur sicut lancea tunc non ascendit nec descendit si tardius dico qd descendit: si vero velocius dico qd ascendit.

Ad secundum dubium arguit primo

q complexio non sit qualitas proueniens ex actione qualitatum contrariarum elementorum. Quia si est qualitas &c. sequeretur qd virtualiter contineret in se quatuor qualitates primas: quibus non equaliter. Sed consequens est falsum: igitur illud ex quo sequitur. Sequela est nota apud ponentes hanc opinionem Sed falsitas consequentis pbatur: qd tunc sequeretur qd non posset fieri disseperamentum in complexione per lapsum in caliditatem quin etiam fieret disseperamentum per lapsum ad siccitatem aut econtra. Sed consequens est falsum: igitur illud ex quo sequitur. Falsitas consequentis patet de puero tendente versus iuuentutem qui (vt comuiter dicitur medici) notabiliter excidatur ab hoc qd notabiliter caleat aut frigeat. Patet etiam falsitas consequentis p

Sali.

Sali. in. 7. tegni. 3. pbo sequelam. Et volo qd fiat disseperamentum p actione calidi in complexione fortis ita quod ipsa fortis complexio per superhabundantiam alicuius calidi agentis in eam successiue corrumpatur. Quo posito, arguitur sic complexio fortis corrumpitur: ergo non est tam intensa quantum antea: & ante erat virtualiter sicca: hoc est pductiua siccitatis: ergo modo non est tam sicca virtualiter: cum non sit tam intensa: & per consequens tam potens ad excidendum. ¶ Dices forte cum iacobo de foliuto in. 5. q. super pta fen. p. 2. cano. q. ppter istud argumentum oportet ponere duas complexiones: vna v3: inter qualitates actiuas caliditatis s. & frigiditatem: & aliam inter qualitates passiuas humiditatis v3: & siccitatem: & aggregatum ex illis est vna complexio totalis collectiua: & isto modo stabit disseperamentum in complexione qualitatum actiuarum nullo modo facto disseperamento inter qualitates passiuas.

sa. de for

Sed contra quia adhuc ponendo illas duas complexiones eae qualitates: sequitur qd non potest fieri disseperamentum per remissionem caliditatis quin etiam fiat per remissionem frigiditatis: Sed consequens est falsum: igitur illud ex quo sequitur: falsitas consequentis patet manifeste: Et arguitur sequela. Et pono qd frigidum agat in complexione fortis intensam v. sex corrumpendo duos gradus eius. Quo posito sic argumentor: complexio fortis ante remissionem eius est aequaliter frigida virtualiter: & post remissionem qd ante: ergo est minus frigida virtualiter qd ante actionem frigiditatis in ipsam & sic est disseperamentum in complexione fortis propter remissionem frigiditatis & per consequens non potest fieri disseperamentum in forte p remissionem caliditatis: quin fiat etiam disseperamentum per remis-

sionem frigiditatis. ¶ Dices forte & bene negando sequelam: & ad probationem concedo antecedens & negando hanc consequentiam complexio fortis teperata ante remissionem est aequaliter virtualiter frigida: & est minus frigida virtualiter qd ante actionem frigiditatis in ipsam: ergo est disseperamentum in complexione fortis propter remissionem frigiditatis: Et ratio est qd quantum complexio fortis sit remissa: qd ante nihilominus eius virtualis frigiditas inuatur a frigiditate corrumpentis ipsam: & sic corpus fortis est frigidius qd ante & minus calidius. v. l. saltē non habet tantum de caliditate & habet magis de frigiditate. ¶ Aliter & melius, dices qd non potest fieri disseperamentum in complexione fortis teperata (saltē valde notabile) p remissionem caliditatis virtualis: quin etiam fiat disseperamentum p remissionem frigiditatis in eadem complexione qd ipsa in tali casu remittit & sic virtualiter in omni sua qualitate virtualiter remittitur. Sed ex hoc non sequitur qd in corpore fortis fiat disseperamentum p remissionem frigiditatis in tali casu imo potius p augmentum. inuant enim se frigiditas iuducta & virtualis ipsius complexionis.

Sed contra quia tunc sequeretur qd complexio fortis teperata nunc eēt oīno iūmilia complexioni platoni: & continuo vsq ad diē crassimum inclusiue erit oīno ei similia. Et tamē p totū diē crassimum fortes & plato habebunt complexiones diūteperatas & hoc per morbos oīno oppositos. Sed consequens videt repugnare: igitur illud ex quo sequitur. Sequela pbatur: Et pono qd complexiones fortis & platoni puenientes ex actione qualitatum primarum sint oīno similes intese vt. 6. vt postea pbabo eē possibile. Et deū appropriet fortis frigiditatis corrumpens vsq ad crassimum diē duos gradus sue complexionis: platoni vero approprietur calidum corrumpens equales lociter continuo duos gradus sue complexionis quo posito sequitur ppositum: igitur.

Secundo arguit sic si complexio esset qualitas generata ex actione qualitatum primarum &c. sequeretur qd pduceretur p actionem ad inuicem caliditatis & frigiditatis: humiditatis & siccitatis cum adinuicem miscerentur. Sed consequens est falsum: igitur illud ex quo sequitur Sequela patet: & pbatur falsitas consequentis: quia vel calida & sicca excedunt humidam & frigidam vel econtra: vel sunt equalia: Sed nullū istorū eēt dicendum igitur complexio non producitur per actionem adinuicem caliditatis & frigiditatis &c. pbatur minor: qd non est dicendum primū: qd tunc calida & sicca uerterentur humidam & frigidam in sui naturam: & non fieret mixtura & sic non produceretur complexio vt patet per phisim primo de genera. Textu. com. 88. Rec. 1. qd tūc idē sequeretur. Rec. 3. qd tunc non fieret actio: cū a portione equalitatis non fiat actio. ¶ Rec. valet dicere: qd debent eē calida & sicca equalia humidis et frigidis: nō quidē qd tanta sit actiuitas illorū sicut resistentia horū & eo contra: Sed qd ab eadē portione calida & sicca agunt in frigidam & humidam & econtra vt videtur dicere phisim pmo de genera. Text. com. 89. Quia tunc sequeretur qd semper produceretur in omni mixtione complexio equalis ad pondus quod est falsum. Sequela patet qd ibi equaliter agerent contrarie qualitates: & per consequens complexio ex actione illarum producta equaliter virtualiter quālibet contineret: & sic esset complexio equalis ad pondus: vt patet ex diffinitione qualitatis equalis ad pondus probatur tamen falsitas consequentis quocirca quicquid primarum fen. p. 2. cano. v. 6.

ipsius aquae, est in manu, cum apparet frige fieri a pomo, et similiter in pomo et cetera. Et sic solvuntur omnia talia.

Ad tertiam rationem respondeo, sicut responsum est ibi, videlicet negando, quod D agat in C. Et ratio est, quod talis est natura agentis, ut prius reducat passum ad impossibilitatem reactionis, quam restituat se pristinae integritati, ut bene dicit Paulus Vene[tus] in libro de genera[tione]. ¶ Ad primam confirmationem dico, quod philosophus loquitur de compositione virtuali et non formali – sicut dicimus – mixtum componi ex 4 elementis. ¶ Ad aliam confirmationem dictum est ibi usque ad replicam, ad quam dico, quod si musca in ordine ad lanceam, ita velociter movetur sicut lancea, tunc non ascendit nec descendit, si tardius, dico, quod descendit. Si vero velocius, dico, quod ascendit.

Ad secundum dubium arguitur primo, quod complexio non sit qualitas proveniens ex actione qualitatum contrariorum elementorum. Quia si esset qualitas et cetera. sequeretur, quod virtualiter contineret in se quattuor qualitates primas, quamvis non aequaliter. Sed consequens est falsum, igitur illud, ex quo sequitur. Sequela est nota apud ponentes hanc opinionem. Sed falsitas consequentis probatur, quia tunc sequeretur, quod non posset fieri distemperamentum in complexione per lapsum in caliditatem, quin etiam fieri distemperamentum per lapsum ad siccitatem aut econtra. Sed consequens est falsum, igitur illud, ex quo sequitur. Falsitas consequentis patet de puero tendente versus iuventutem, qui – ut commu[n]iter dicunt medici – notabiliter exsiccatur absque hoc, quod notabiliter calefiat aut frige fiat. Patet etiam falsitas consequentis per [argumentum] Gal[en]i in 2. tegni. Iam probo sequelam: et volo, quod fiat distemperamentum per actionem calidi in complexione Socratis, ita quod ipsa Socratis complexio per superhabundantiam alicuius calidi agentis in eam successive corrumpatur. Quo posito arguitur sic: complexio Socratis corrumpitur, ergo non est tam intensa quantum antea, et ante erat virtualiter sicca, hoc est productiva siccitatis, ergo modo non est tam sicca virtualiter, cum non sit tam intensa, et per consequens tam potens ad exsiccandum. ¶ Dices forte cum Iacobo de Forlivio in 5., 9. super prima fen pri[mo] can[one], quod propter istud argumentum oportet ponere duas complexiones, unam videlicet inter qualitates activas, caliditatem s[cilicet] et frigiditatem, et aliam inter qualitates passivas, humiditatem videlicet et siccitatem, et agregatum ex illis est una complexio totalis col[lectiva], et isto modo stabit distemperamentum in complexione qualitatum activarum nullo modo facto distemperamento inter qualitates passivas.

Sed contra, quia adhuc ponendo illas duas complexiones esse qualitates, sequitur, quod non est posset fieri distemperamentum per remissionem caliditatis, quin etiam fiat per remissionem frigiditatis. Sed consequens est falsum, igitur illud, ex quo sequitur. Falsitas consequentis patet manifeste. Et arguitur sequela: et pono, quod frigidum agat in complexionem Socratis intensam ut sex corrumpendo duos gradus eius. Quo posito sic argumentor: complexio Socratis ante remissionem eius est aliquantulum frigida virtualiter, et [cor]pus est remissior quam ante, ergo est minus frigida virtualiter quam ante actionem frigidi in ipsam, et sic est distemperamentum in complexione Socratis propter remissionem frigiditatis, et per consequens non potest fieri distemperamentum in Socrate per remissionem caliditatis, quin fiat etiam distemperamentum per remissionem frigiditatis. ¶ Dices forte et bene negando sequelam, et ad probationem concedendo antecedens et ne-

gando hanc consequentiam: complexio Socratis temperata ante remissionem est aliquantulum virtualiter frigida, et est minus frigida virtualiter quam ante actionem frigidi in ipsam, ergo est distemperamentum in complexione Socratis propter remissionem frigiditatis: Et ratio est, quia quamvis complexio Socratis sit remissior quod ante nihilominus eius virtualis frigiditas iuvatur a frigiditate corrumpentis ipsam, et sic corpus Socratis est frigidius quam ante et minus calidum, vel saltem non habet tantum de caliditate et habet magis de frigiditate. ¶ Aliter et melius dices, quod non potest fieri distemperamentum in complexione Socratis temperata, (saltem valde notabile), per remissionem caliditatis virtualis, quin etiam fiat distemperamentum per remissionem frigiditatis in eadem complexione, quia ipsa in tali casu remittitur, et sic virtualiter in omni sua qualitate virtuali remittitur. Sed ex hoc non sequitur, quod in corpore Socratis fiat distemperamentum per remissionem frigiditatis in tali casu, immo potius per augmentum iuvant enim se frigiditas inducta et virtualis ipsius complexionis.

Sed contra, quia tunc sequeretur, quod complexio Socratis temperata nunc esset omnino similis complexioni Platonis, et continuo usque ad diem crastinum inclusive erit omnino ei similis. Et tamen per totum diem crastinum Socrates et Plato habebunt complexiones distemperatas, et hoc per morbos omnino oppositos. Sed consequens videtur repugnare, igitur illud, ex quo sequitur. Sequela probatur: et pono, quod complexiones Socratis et Platonis provenientes ex actione qualitatum primarum sint omnino similes intensae ut 6, ut postea probabo esse possibile. Et deinde approximetur Socrati frigiditatem corrumpens usque ad crastinum diem duos gradus suae complexionis, Platoni vero approximetur calidum corrumpens aequavelociter continuo duos gradus suae complexionis. Quo posito sequitur propositum. Igitur.

Secundo arguitur sic: si complexio esset qualitas generata ex actione qualitatum primarum et cetera, sequeretur, quod produceretur per actionem a[b] invicem calidi et frigidi, humidi et sicci, cum a[b] invicem miscentur. Sed consequens est falsum, igitur illud, ex quo sequitur. Sequela patet, et probatur falsitas consequentis, quia vel calida et sicca excedunt humida et frigida vel econtra, vel sunt aequalia, Sed nullum istorum est dicendum, igitur complexio non producitur per actionem a[b] invicem calidi et frigidi et cetera. Probatur minor, quia non est dicendum primum, quia tunc calida et sicca converterentur humida et frigida in sui naturam, et non fieret mixtio, et sic non produceretur complexio, ut patet per philosophum primo de genera[tione] textu commentatoris 88. Nec 2., quia tunc idem sequeretur. Nec 3., quia tunc non fieret actio, cum a proportionem aequalitatis non fiat actio. ¶ Nec valet dicere, quod debent esse calida et sicca aequalia humidis et frigidis, non quidem quod tanta sit activitas illorum sicut resistantia horum et econtra. Sed quia ab eadem proportionem calida et sicca agunt in frigida et humida et econtra, ut videtur dicere philosophus primo de genera[tione] textu commentatoris 89. Quia tunc sequeretur, quod semper produceretur in omni mixtione complexio aequalis ad pondus, quod est falsum. Sequela patet, quia ibi aequaliter agerent contrariae qualitates, et per consequens complexio ex actione illarum producta aequaliter virtualiter quamlibet contineret, et sic esset complexio aequalis ad pondus, ut patet ex definitione qualitatis aequalis ad pondus. Probatur tamen falsitas consequentis auctoritate Avicennae prima fen pri[mo] can[one], doctrina

De formis contrariis.

Philos. 1. celi.

Philos. 4. phis.

Dicitur.

Auc. 1. f. p. c. d. 3. c. 1

Philos. 1. posse.

etrina. 3. c. p. 10. Sic non videt aliquod mixtum exti- gere qualitates contrarias equaliter: igit nullius mixti pplexio equalis ad podus signari pr. Ideo aliter dices concedendo sequelam: et negando falsi- tate pntis. Et ad pbatone: dicit q aliquando exce- dunt calida et sicca: aliquid vero eodra. Apz em in oi mixto vni elemetu dominari vt patet qm alias ta- le mixtu no est ens naturale: q no est mobile. et hec est sententia phi primo celi et mundi. dicens quodli- bet mixtu moueri scdm natura elemeti pdominan- tis. Non tm in mixtione ita debet aliqd elemetu do- minari vt tate poterie sit q valeat alia in sua natu- ra puertere: et q ex tali nullo mo genere ex actione qualitatum primay qualitas. et pplexionalis, ptes- parans ad formam mixti materiam elemeti. Sed q ita concurrant ista elementa in agendo adinuicem q ex actionibz eoz: pducatur qualitas. et pplexiona- lis in materiam elementorum. taliter q cu talis for- ma accidentalis fuerit in materiam elementoz p- ducatur forma substantialis mixti.

Sed contra quia tunc sequeretur q for- me substantiales elementoz manerent in mixto. 25. consequens est falsum: igit illud ex quo sequitur. Sal- titas pntis ostendit q tunc no quelibet pars mixti eet mixta qd est cotra rationes mixtionis primo de gene. sequela patet: q in illa parte in qua eet ignis non eet aqua: et per pns illa p no esset mixta. vnde ro velis dicere q illa elementa sunt simul: ta duo cor- pora eent in eodm loco: qd est ip ossibile naturaliter vt p per phi. 4. phisicoru. Sed ita pbat sequela q forma mixti itroducit p: qd corru. ane dispositio- nes elementoz vscq ad no gradu: et quadiu manent dispositiones elementoz tadiu manet forme elem- toz: ergo sequit q forme elementoz manent in mixto pbatu maior: q quodlz elemetu requirit certa dis- positione: puta certa latitudinem qualitatu prima- ri sine qua nequit ee: ergo ante q qualitas pna ad non gradu corru pnt forma mixti itroducit. quod fuit pbandu. q dices et bn negado sequelae: Et ad p- batone nego minor: et ro e qz quauis forme elem- toz no semper corru pnt ppter defectu dispositio- nis requisite: corru pnt tm ppter itroducionez for- me pplexionalis formis elementoz repugnantis cu qua non pt stare forma elemeti: sed bn forma mixti.

Sed contra: quia tunc sequeretur q in quodlibet mixto salte per aliqd temp? imediate post eius generatione manent quatuor qualitates p me. Sed pns est falsum: igit illud ex quo sequitur sequela p: qz no valent ab aliqua poietia finita su- bito corru pnt: cu sine corruptioni reuistat: vt constiat et per consequens per aliqd tps manet: Nam pbat falsitas consequentis: qz tuc seqret q in nite p of- sent esse naturaliter spe- coplexionis: Sed coseqns est falsum: igit illud ex quo sequit sequela pbat qz infinitis modis: et infinitis pportionibus valent pbinari in mixtione qntates pnt: igit infinite spe- cies coplexionu valent ex eay actione adinuic p- ducari. Sic in fin ita possunt ee individua species hu- mane successiue: et tm no est possibile duo ee eiusde co- plexionis: vt inquit Aucena pna. sen. pna. ca. d. 3. c. 1. Et pzo theozica. c. 7. pplexionu quantitates corporu scribuntur infinite igitur. Ia pbo falsitatem pntis qz tunc infinite possent ee species naturaliter. quod est contra phi. primo pollertorum.

Tertio arguitur sic: Si complexio eet qualitas ex act. one et passione primay qualitatum producta: sequeretur q plura possent etie individua

eiusdem speciei eodem modo pplexionata. Sed pns e falsum: igitur illud ex quo sequitur. Salitas pntis p- per auice. vbi supza: Sed sequela pbat qz possibi- le est elementa in ead oino pportione cocurrere ad generatione fortis et platonis: igitur tunc similes coplexiones oino pducent. Item vel pplexio fortis excedit coplexione platonis i caliditate et siccitate: aut in caliditate et humiditate: aut in frigiditate et humiditate et. quocunqz istoz modozu excedat aut excedat pt p remissione: aut intensione efficit equa- lis: cu possit efficit maior aut minor: igit ppositiuz pnt: recitat Augustin. 5. de ciu. dei duos fuisse ge- mellos quoz vterqz semper tristabatur cu alter tri- stabat et esuriebat egrotabat et. cu? causam dixit pporas fuisse similitudine regiminis et nutritiois pos- tidoni. vero. astrologus id astris ascripsit. Et hec si multitudo non proueniebat nisi ex identitate coplexio- nis: igit possibile e reperire duo individua eiu sdey coplexionis. q Et confirmat: qz si pplexio eet qualitas proueniens ex actione adinuic qualitatum pri- marum. Sequeretur q possit dari complexio equa- lis ad pondus. Sed pns est falsum: et contra medi- coru primo res: igit illud ex quo sequit. Sequela p- bat: et pono q qualitates excedentes diminuuntur successiue. quousqz excedant: quo posito aliquando venient ad equalitate: igit tunc da: it pplexio equa- lis ad pondus. q Hec valet dicere q cu caliditas et frigiditas equant: et siccitas et humiditas: n tm ex hoc sequit q humiditas et caliditas sint equales qz pono q ocs efficiant adinuic equales. q Hecy dicit q si hat eqles in gdu no tm hat eqles i pona qz no requit ad coplexione eqle ad podus eqltas gra- dualis. Sed equalitas in pona. q Hec valet dicere q talis coplexio no durabit nisi per insians: ppter constellari one iuuante vnam qltatem et alteray: qz volo q quatru celi muat vna: tm approximatio ali- cuius similis alteri iuuat alteram: quo posito mane- bit per tempus talis coplexionis.

In oppositum arguitur quia ex actio- ne qualitatu primay adinuic pducuntur qualitates primas: ergo in omni mixtione elementozu gener- tur quedam qualitas ex mutua actione qualitatu primaru: ita a phis vocatur complexio igitur co- plexio est qualitas. Item auicena. 1. 7. de animalibz. Coplexio est res accidens ex qualitatum contraria- rum operatione. et. Sic auic. pna. pna: Coplexio est qualitas et.

Pro solutione huius dubii tangendo materia primi argumeti ante oppm. dico. q comple- xio vt inquit Auc. loco pzeallegato est qualitas que ex actione adinuic et passione contrariarum qua- litatum in elementis inuentarum: quozum partes ad tantu paritate redacte sunt: vt inuisqz earu plu- rumu contingat plurimu alteri prouenit: hoc est co- plexio est qualitas pueniens ex actione et reactione qualitatu primay in elementis repertarum quozum pares ad tantu paritate extenuate sunt vt secun- du plurimasz minutas partes adinuic se contine- gant. hoc tamen non obstante etiaz potest fieri mix- tio et complexio sine tali diuisione vide. et de genera- tione. Ad videndu vero an coplexio sit qualitas. q Supponitur qualz formu substantialem requirere certa dispositionem in materia ad sui conserva- tionem sine qua materia non informat hanc passim admittunt omnes naturaliter loquetes. q Ex quo sequitur qualibet formu mixti reqrere certu di spoz in materia sine qua non potest materia informare

Aucen.

Augusti. 5. de ciu.

Confra

Auc. 1. de ala.

3. [canone] primo. Item non videtur aliquod mixtum exigere qualitates contrarias aequaliter, igitur nullius mixti complexio aequalis ad pondus signari potest. ¶ Ideo aliter dices concedendo sequelam et negando falsitatem consequentis. Et ad probationem dicitur, quod aliquando excedunt calida et sicca, aliquando vero e contra. Oportet enim in omni mixto unum elementum dominari, ut patet, quam alias tale mixtum non essent ens naturale, quia non essent mobile. Et haec est sententia philosophi primo caeli et mundi dicentis quodlibet mixtum moveri secundum naturam elementi praedominantis. Non tamen in mixtione ita debet aliquod elementum dominari, ut tantae potentiae sit, quod valeat alia in suam naturam convertere, et quod ex tali nullo modo generetur ex actione qualitatum primarum qualitas 2. complexionalis praeparans ad formam mixti materiam elementi. Sed quod ita concurrant illa elementa in agendo a[b] invicem, quod ex actionibus eorum producatur qualitas 2. complexionalis in materias elementorum taliter, quod cum talis forma accidentaliter fuerit in materiis elementorum producatur forma substantialis mixti.

Sed contra, quia tunc sequeretur, quod formae substantialis elementorum manerent in mixto. Sed consequens est falsum, igitur illud, ex quo sequitur. Falsitas consequentis ostenditur, quia tunc non quaelibet pars mixti essent mixta, quod est contra rationem mixtionis primo de gene[ratione]. Sequela patet, quia in illa parte, in qua esset ignis, non esset aqua, et per consequens illa pars non esset mixta. Si vero velis dicere, quod illa elementa sunt simul, iam duo corpora essent in eodem loco, quod est impossibile naturaliter, ut patet per philosophum 4. physicorum. Sed iam probatur sequela, quia forma mixti introducit prius, quam corrumpantur dispositiones elementorum usque ad non gradum, et quandiu manent dispositiones elementorum, tamdiu manent formae elementorum, quod sequitur, quod formae elementorum manent in mixto. Probatur maior, quia quodlibet elementum requirit certam dispositionem, puta certam latitudinem qualitatum primarum, sine qua nequit esse, ergo antequam qualitas prima ad non gradum corrumpitur, forma mixti introducit. Quod fuit probandum. ¶ Dices et bene negando sequelam, et ad probationem nego minorem, et ratio est, quia quamvis formae elementorum non semper corrumpantur propter defectum dispositionis requisitae, corrumpuntur tamen propter introductionem formae complexionalis formis elementorum repugnantis, cum qua non potest stare forma elementi, sed bene forma mixti.

Sed contra, quia tunc sequeretur, quod in quodlibet mixto saltem per aliquod tempus immediate post eius generationem manent quatuor qualitates primae. Sed consequens est falsum, igitur illud, ex quo sequitur. Sed contra, quia tunc sequeretur, quod in quodlibet mixto saltem per aliquod tempus immediate post eius generationem manent quatuor qualitates primae. Sed consequens est falsum, igitur illud, ex quo sequitur. Sequela patet, quia non valent ab aliqua potentia finita subito corrumpi, cum suae corruptioni resistent, ut constat, et per consequens per aliquod tempus manent. Iam probatur falsitas consequentis, quia tunc sequeretur, quod infinitae possent esse naturaliter species complexionis. Sed consequens est falsum, igitur illud, ex quo sequitur. Sequela probatur, quia infinitis modis et infinitis proportionibus valent combinari in mixtione qualitates primae, igitur infinitae species complexionum valent ex earum actione a[b] invicem procreari. Item infinita possunt esse individua speciei humanae successive, et tamen non est possibile duo esse eiusdem complexionis, ut inquit Avicenna prima fen pri[mo] ca[none] [doctrina] 3. [canone] 1. Et primo theoreticae [capite] 7. complexionum quantitates corporum scribuntur infinitae. Igitur. Iam proba falsitatem consequentis, quia tunc infinitae possent esse species naturaliter, quod est contra philosophum primo posteriorum.

Tertio arg[ui]tur sic: si complexio esset qualitas ex actione et passione primarum qualitatum producta, sequeretur, quod plura possent esse individua | eiusdem speciei eodem modo complexionata. Sed consequens est falsum, igitur illud, ex quo sequitur. Falsitas consequentis patet per Avicennam, ubi supra. Sed sequela probatur, quia possibile est elementa in eadem omnino proportionatione concurrere ad generationem Socratis et Platonis, igitur tunc similes complexiones omnino producent. Item vel complexio Socratis excedit complexionem Platonis in caliditate et siccitate aut in caliditate et humiditate aut in frigiditate et humiditate et cetera, quocumque istorum modorum excedat aut excedatur, potest per remissionem aut intensionem effic[i] aequalis, cum possit effici maior aut minor, igitur propositum. Item recitat Augustinus 5. de civi[tate] dei duos fuisse gemellos, quorum uterque semper tristabatur, cum alter tristabatur, et esuriebat, aegrotabatur et cetera, cuius causam dixit Hypocras fuisse similitudinem regiminis et nutritionis, Poseidon[i]i vero astrologus id astris ascribit. Et haec similitudo non proveniebat nisi ex identitate complexionis, igitur possibile est reperire duo individua eiusdem complexionis. ¶ Et confirmatur, quia, si complexio esset qualitas proveniens ex actione ad invicem qualitatum primarum, sequeretur, quod posset dari complexio aequalis ad pondus. Sed consequens est falsum, et contra medicorum primo res, igitur illud, ex quo sequitur. Sequela probatur: et pono, quod qualitates excedentes diminuuntur successive, quousque excedantur. Quo posito aliquando venient ad aequalitatem, igitur tunc dabitur complexio aequalis ad pondus. ¶ Nec valet dicere, quod cum caliditas et frigiditas aequantur, et similiter humiditas et siccitas, non tamen ex hoc sequitur, quod humiditas et caliditas sint aequales, quia pono, quod omnes efficiantur a[b] invicem aequales. ¶ Nec valet dice[re], quod si fiant aequales in gradu, non tamen fiunt aequales in potentia, quia non requiritur ad complexionem aequalem ad pondus aequalitas gradualis. Sed aequalitas in potentia. ¶ Nec valet dicere, quod talis complexio non durabit, nisi per instans, propter constellationem iuvantem unam qualitatem et alteram, quia volo, quod quantum caelum iuvat unam, tantum approximatio alicuius similis alteri iuvet alteram. Quo posito manebit per tempus talis complexionis.

In oppositum arguitur, quia ex actione qualitatum primarum a[b] invicem producitur qualitas 2., et in omni mixtione sit mutua actio inter qualitates primas, ergo in omni mixtione elementorum generatur quaedam qualitas ex mutua actione qualitatum primarum, et illa a philosophis vocatur complexio, igitur complexio est qualitas. Item Avicenna 12. de animalibus: complexio est res accidens ex qualitatum contrariarum operatione et cetera. Item Avicenna prima pri[mi]: complexio est qualitas et cetera.

Pro solutione huius dubii tangendo mat[er]iam primi argumenti ante opp[ositum] dico, quod complexio – ut inquit Avicenna loco praeallegato – est qualitas, quae ex actione a[b] invicem et passione contrarium qualitatum in elementis inventarum, quorum partes ad tantam parvitatem redactae sunt, ut cuiusque earum plurimum contingat, plurimum alterius provenit, hoc est, complexio est qualitas proveniens ex actione et reactione qualitatum primarum in elementis repertarum, quorum par[tes] ad tantam parvitatem extenuatae sunt, ut secundum plurimas et minutas partes a[b] invicem se contingant, hoc tamen non obstante etiam potest mixtio et complexio sine tali divisione. Vide 2 de generatione. Ad videndum vero, an complexio sit qualitas.

¶ Supponitur quamlibet formam substantialem requirere certam dispositionem in materia ad sui conservationem, sine qua materiam non informat. Hanc passim admittunt omnes naturaliter loquentes. ¶ Ex quo sequitur quamlibet formam mixti requirere certam dispositionem in materia, sine qua non potest materiam informare, quam

Quarti Tractatus

Capi. Tertium

quam complexionem appellamus. ¶ Et quo sequitur secundo q̄ facile et satis apparere teneri potest complexionem non esse aliquam vel aliquas qualitates secundas. Sed duntaxat aggregatum ex 4. qualitibus primis refractis et certa proportione proportionatis. Probatur quia eque bene saluantur omnia ponendo illud aggregatum esse complexionem sicut ponendo illam esse qualitatem. 2. ¶ Sequitur tertio q̄ probabile est complexionem non esse unam qualitatem. 1. Sed duas ut optinetur Jacobus de for. super prima se. primi cap. q̄. 5. Probatur hoc correlarium ex argumento primo ante oppositum. ¶ Sequitur quarto q̄ non minus probabile est complexionem unam esse qualitatem 2. iuxta diffinitionem auicene positam. Probatur q̄ si oporteret ponere duas: hoc maxime esset quia unam ponendo non posset defendari distemperamentum in una qualitate quin fieret in duabus. Sed hoc non obstat: igitur. Minor probatur: quia posset dici sicut de facto dicensum puto q̄ cum membro appropinquatur aliquod frigidum corruptens complexionem eius virtualiter calidam: et actione complexionis membrum actione frigiditatis appropinquat productur alia complexio non tam virtualiter calida propter impedimentum frigiditatis: sed bene tamen humida aut sicca: quia nichil impedit illam complexionem producere complexionem sibi similem in siccitate. Nec valet dicere q̄ illa semper erit remissior et sic non producet tam siccam complexionem virtualiter sicut ipsa iam est: et si illa non sit adeo sicca sicut procedens nichilominus illud tamen membrum habet tantum de siccitate quantum antea: quia complexio producta iuuat presentem: quia aliqua luter coherunt. ¶ Et quo sequitur quinto illud dictum philosophi. 5. de phis. auditu q̄ non est eadem sanitas vespere et mane. Quod sic probatur: quia quodlibet comestibile natum agere in complexionem incipit producere aliam complexionem: et similiter alter cuius aspectus aliter agit mane in complexionem et vespere. Et sic alia est sanitas vespere et mane. Non tamen intelligas q̄ semper egritudo est mala complexio aut remissio bona complexio imo plerumque est egritudo sine aliquo morbo. ut est q̄ membrum bene complexionato appropinquatur aliquod ei contrarium: non tamen sufficit agere in membrum. Sed bene sufficit impedire ne membrum notabiliter ita bene digeratur et nutriatur sicut ante: quo posito iam est egritudo sine inductione male complexionis etc. ¶ Et quo sequitur. 6. q̄ bona complexio non est semper sanitas denominans sanum quia habens bonam complexionem non semper est sanus ut per dictis igitur ¶ Sequitur septimo q̄ aliquid est egrum cui non inheret egritudo. Probatur ex dictis: et est de mente Jacobi for. prima primi questione quarta: **Notandum est secundo tangendo scdm argumenti materiam q̄ duplex est complexio quodammodo equalis ad pondus. alia vero est equalis ad iustitiam. Complexio equalis ad iustitiam siue equalitate iusticie est complexio temperata per quam unum quodcumque membrum debite exercet siue natum est exercere suam operationem: et ideo vocat equalis equalitate iusticie quia sicut iusticia consistit in quadam equalitate geometrica et per illam redit vincit q̄ suum est. 5. ethicorum: ita per hanc complexionem quodlibet membrum capit q̄ suum est. Complexio autem ad pondus est illa in qua omnes qualitates prime sunt eque: potest autem imaginari duobus modis primo: vbi q̄ ad qualitates motivas et q̄ ad alteratiuas. Item q̄ ad qualitates alteratiuas potest tripliciter imaginari. Primo q̄ in ea sunt virtualiter omnes qualitates equales in actiuitate et potestate. Secundo q̄ sit proportio equalitatis**

inter qualitates actiuas et suas passiuas. Tertio q̄ sit equalitas primo et secundo. ¶ Sic sit prima q̄ possibile est dare eque ad pondus quadam qualitates motiuas. Probatur sit a. corpore hinc plus gaurat: et leuitatis: et incipiat acquirere leuitatem: et deperdere gauratem informiter eque locit. q̄ posito qm medietas excessus gauratis fuerit deperdit: tunc gauritas et leuitas ipsa sunt eque ut constat: igitur dabile est eque ad pondus quadam qualitates motiuas localiter. ¶ Ex hac prima ne sequitur primo q̄ a. mouere per aerem et ignem. Probatur: quia in igne omnia alia elementa mouentur deorsum et ignis non impeditur: quia in propria regione non habet leuitatem actualiter: et sicut cum mouetur in aere ignis solum impeditur: et aq̄ et terra mouentur deorsum. ¶ Sed secundo q̄ tale corpus moueret quoscumque medietas esset in aere: alia vero in aqua. Probatur: quia quadiu maior pars est medietas est super aquam maior est virtus ad descendendum q̄ ad ascendendum: igitur continuo descendet donec sit sit tuatum equaliter inter illa duo elementa. ¶ Sequitur tertio q̄ tale corpus sic situatum equaliter in aere et aqua: continuo moueretur circulariter deducta resistentia extrinseca. Probatur: quia continuo leuitas ignis et aeris medietatis inferioris trahunt sursum: et grauitas terre et aque trahunt deorsum et non possunt trahere recte (ut constat) trahunt circulariter: et ad sic trahendum iuuat se medietas inferioris et superioris per grauitatem terre et aque: et leuitatem aeris et ignis: et solum impedit leuitas ignis in medietate superioris et grauitas terre in inferioris. etc. ¶ Secunda conclusio. Dabile est mixtum complexionatum ad pondus qua ad qualitates alteratiuas primo modo. Et etiam secundo modo. Probatur hec conclusio per argumentum. 3. ante oppositum. ¶ Tertia conclusio. Non est possibile dare complexionatum complexionem equali tertio modo. Probatur: quia si caliditas et frigiditas sunt equales in potentia: sequitur q̄ maioris resistentie est frigiditas q̄ caliditas: quia ceteris paribus magis resistit frigiditas q̄ caliditas ut omnes naturaliter loquentes dicunt: et sic sequitur q̄ iam frigiditas agit in caliditatem vel q̄ non est ibi proportio equalitatis inter qualitatem actiuam et suam passiuam nisi dicatur resistentiam equari potest aut excedere. Sed illud est falsum: et per consequens non est illud complexionatum complexionem ad pondus tertio modo. De hac materia plura videas apud Jacobum de for. prima primi questione sexta. Et apud marsilium secundo de gene. quest. 15. **Notandum est tertio tangendo ad hanc materiam. 2. argumenti: quod vbi generatur complexio in forma substantiali ipsa mixta. q̄ cum aliqua qualitate. 2. complexioni potest stare forma elementari: et cum aliqua non. Probatur prima pars: quia si subito corruptum elementum est ex eis sit mixtum nec est subito complexio disponens ad introductionem forme mixte producte. Sed successiue: q̄ per illud tempus productio complexio ante forma mixta introductionem forme elementorum stant cum tali complexione quod fuit probandum. Secunda pars probatur: quia aliqua mixtorum complexiones multum repugnant elementis ut per deplexione acceti a multum repugnat igni: igitur tales non stant cum formis elementorum. ¶ Secunda suppositio quod forma substantialis q̄ corruptibile: aut corruptibile pro defectu consuetudinis: aut propter inductionem formam disponens. Probatur: quia non videtur propter quod aliud desinat materiam informare. ¶ Tertia suppositio quod elementum requirit ad suam consuetudinem certos gradus qualitatum prime: vel saltem unam qualitatem prime: hec pars a ceteris naturalium auctoritate. ¶ Sic sit prima q̄. In omni generatione mixti et complexio necesse est ut nullum elementum sic excedat ut reliqua in sui naturam conuertere valeat. alias enim non esset mixtum. Probatur hoc primo de generatione. Lex. cor. octauum et ibi bene probatur.**

Correl.
Jacobus
de for.
Correl.

pbus. 5.
pbi.

6. correl.

7. correl.

qd complexio equalis equalitate iusticie

pbus. 5.
ethic.

qd complexio ad pondus

prima q̄

7. correl.

3. correl.

1. conclusio

5. conclusio

Jacobus
de for. q.
6. prima
primi
marsilii
1. de ge.
q. 15.

prima q̄

complexionem appellamus. ¶ Ex quo sequitur secundo, quod facile et satis apparet teneri potest complexionem non esse aliquam vel aliquas qualitates secundas. Sed dumtaxat aggregatum ex 4 qualitatibus primis refractis et certa proportione proportionatis. Probatur, quia aequae bene s[ol]vantur omnia ponendo illud aggregatum esse complexionem sicut ponendo illam esse qualitatem 2. ¶ Sequitur tertio, quod probabile est complexionem non esse unam qualitatem 2., sed duas, ut opinatur Iacobus de Forlivio super prima fen primi cap[itu]l[is], quae[stio]ne] 5. Probatur hoc corollarium ex argumento primo ante oppositum. ¶ Sequitur quarto, quod non minus probabile est complexionem unam esse qualitatem 2. iuxta definitionem Avicennae positam. Probatur, quod si oporteret ponere duas, hoc maxime esset, quia unam ponendo non posset defensari distemperamentum in una qualitate, quin fieret in duabus. Sed hoc non obstat. Igitur. Minor probatur, quia posset dici sicut de facto dicendum, puto, quod cum membro approximat aliquid frigidum corrumpens complexionem eius virtualiter calidam, ex actione complexionis membri et actione frigidi ei approximati producitur alia complexio non tam virtualiter calida propter impedimentum frigidi, sed bene tam humida aut sicca, quia nihil impedit illam complexionem producere complexionem sibi similem in siccitate. Nec valet dicere, quod illa semper erit remissior, et sic non producet tam siccam complexionem virtualiter, sicut ipsa iam est, quia et si illa non sit adeo sicca sicut praecedens. nihilominus illud tamen membrum habet tantum de siccitate quantum antea, quia complexio producta iuvat praexistentem, quia aliquantulum conveniunt. ¶ Ex quo sequitur quinto illud dictum philosophi 5. de physi[cis] auditu, quod non est eadem sanitas vespere et mane. Quod sic probatur, quia quodlibet comestibile natum agere in complexionem incipit producere aliam complexionem, et similiter alter caeli aspectus aliter agit mane in complexionem et vespere. Et sic alia est sanitas vespere et mane. Non tamen intelligas, quod semper aegritudo est mala complexio aut remissio bona complexio, immo plerumque est aegritudo sine aliquo istorum, ut esto, quod membro bene complexionato approximetur aliquid ei contrarium, non tamen sufficiat agere in membrum. Sed bene sufficiat impedire, ne membrum notabiliter ita bene digerat et nutriatur sicut ante. Quo posito iam est aegritudo sine inductione malae complexionis et cetera. ¶ Ex quo sequitur 6., quod bona complexio non est semper sanitas denominans sanum, quia habens bonam complexionem non semper est sanus, ut patet ex dictis, igitur. ¶ Sequitur septimo, quod aliquid est aegrum, cui non inheret aegritudo. Patet ex dictis, et est de mente Iacobi Forli[viensis] prima primi, quaestione quarta.

Notandum est secundo tangendo secundi argumenti materiam, quod duplex est complexio, quaedam est aequalis ad pondus, alia vero est aequalis ad iustitiam. Complexio aequalis ad iustitiam sive aequalitate iustitiae est complexio temperata, per quam unumquodque membrum debite exercet sive natum est exercere suam operationem, et ideo vocatur aequalis aequalitate iustitiae, quia sicut iustitia consistit in quadam aequalitate geometrica, et per illam redditur unicuique, quod suum est 5. ethicorum, ita per hanc complexionem quodlibet membrum capit, quod suum est. Complexio autem ad pondus est illa, in qua omnes qualitates primae sunt aequales, potest aut imaginari duobus modis, primo videlicet, quoad qualitates motivas et quoad alterativas. Item quoad qualitates alterativas potest tripliciter imaginari. Primo [modo], quod in ea sicut virtualiter omnes qualitates aequales in activitate et potentia. Secundo [modo], quod sit proportio aequalitatis inter quamlibet activam et suam passivam. Tertio [modo], quod sit aequalitas primo [modo] et secundo [modo]. ¶ Tunc sit prima conclusio: possibile est dare aequale ad pondus quoad qualitates moti[vas]. Probatur: sit A corpus habens plus gravitatis quam le-

vitatis, et incipiat acquirere levitatem et deperdere gravitatem uniformiter et aequavelociter, quo posito quando medietas excessus gravitatis fuerit deperdita, tunc gravitas et levitas ipsius A sunt aequales, ut constat, igitur dabile est aequale ad pondus quoad qualitates motivas localiter. ¶ Ex hac conclusione sequitur primo, quod A moveretur per aerem et ignem. Patet, quia in igne omnia alia elementa moverent deorsum, et ignis non impediret, quia in propria regione non habet levitatem actualem, et similiter, cum movetur in aere, ignis solum impedit, et aqua et terra movent deorsum. ¶ Sequitur secundo, quod tale corpus moveretur, quousque medietas eius esset in aere, alia vero in aqua. Patet, quia quandiu maior pars quam medietas est super aquam, maior est virtus ad descendendum quam ad ascendendum, igitur continuo descendet, donec sit situatum aequaliter inter illa duo elementa. ¶ Sequitur tertio, quod tale corpus sic situatum aequaliter in aere et aqua continuo moveretur circulariter deducta resistantia extrinseca. Probatur, quia continuo levitas ignis et aeris medietatis inferioris trahunt sursum, et gravitas terrae et aquae trahunt deorsum, et non possunt trahere recte, (ut constat), trahunt circulariter, et ad sic trahendum iuvant se medietas inferior et superior per granitatem terrae et aquae et levitatem aeris et ignis, et solum impedit levitas ignis in medietate superiori, et gravitas terrae in inferiori et cetera. ¶ Secunda conclusio: dabile est mixtum complexionatum ad pondus quoad qualitates alterativas primo modo. Et etiam secundo modo. Probatur haec conclusio per argumentum 3. ante oppositum. ¶ Tertia conclusio: non est possibile dare complexionatum complexionem aequali tertio modo. Probatur, quia si caliditas et frigiditas sunt aequales in potentiis, sequitur, quod maioris resistantiae est frigiditas quam caliditas, quia ceteris paribus magis resistit frigiditas quam caliditas, ut omnes naturaliter loquentes dicunt, et sic sequitur, quod iam frigiditas agit in caliditatem, vel quod non est ibi proportio aequalitatis inter qualitatem activam et suam passivam, nisi dicatur resistantiam aequari potentiae aut excedere. Sed illud est falsum, et per consequens non est illud complexionatum complexionem ad pondus tertio modo. De hac materia plura videas apud Iacobum de Forlivio prima primi, quaestione sexta, et apud Marsilium secundo de generatione, quaestione] 15.

Notandum est tertio tangendo adhuc materiam 2. argumenti, quomodo videlicet generatur complexio et forma substantialis ipsius mixti. Quia cum aliqua qualitate 2. complexionali potest stare forma elementi, et cum aliqua non. Probatur prima pars, quia non subito corrumpuntur elementa, cum ex eis fit mixtum, nec etiam subito complexio disponens ad introductionem formae mixti producitur, sed successive, ergo per illud tempus productionis complexionis antequam forma mixti introducat, formae elementorum stant cum tali complexionem. Quod fuit probandum. Secunda pars probatur, quia aliquae mixtorum complexionum multum repugnant elementis, ut patet de complexionem aceti, quae multum repugnat igni, igitur tales non stant cum formis elementorum. ¶ Secunda suppositio: quaelibet forma substantialis, quae corrumpitur, aut corrumpitur propter defectum conservatis dispositionis aut propter inductam contrariam dispositionem. Patet, quia non videtur, propter quid aliud desinat materiam informare. Patet, quia non videtur, propter quid aliud desinat materiam informare. ¶ Tertia suppositio: quodlibet elementum requirit ad sui conservationem certos gradus qualitatum primarum vel saltem unius qualitatis primae, haec patet a communi naturali auctoritate. ¶ Tunc sit prima conclusio: in omni generatione mixti et complexionis necessariae est, ut nullum elementum sic excedat, ut reliqua in sui naturam convertere valeat, alias enim non esset mixtio. Patet hoc primo de generatione, textu commentatoris] octav[o], et ibi bene probatur.

De formis contrariis.

2. conclusio tur. ¶ Secunda conclusio: licet detur aliquid mixtum equale ad pondus. Non tamen talis complexio est et naturalis. Sed est via ad aliam vel ad corruptionem. Prima pars patet ex priori notabili. Et 2. probatur: quia tunc tale mixtum non esset ens naturale: cum naturaliter non esset mobile. ut patet ex deductione. 3. argumenti etc. ¶ Ex quo sequitur quod vbiusque elementa concurrunt ad generationem naturalem alicuius mixti: semper vni illorum excelsit et dominatur. Patet ex priori conclusione. quia alias aliquid mixtum naturaliter esset complexionatum ad pondus. ¶ Tertia conclusio vbiusque per actionem qualitatum primarum in elementis repertarum corrumpuntur dispositiones requisite ad formas elementorum: ipsa elementa corrumpuntur: et forma mixti in eorum materiis introducit. Prima pars patet ex prima parte. 2. suppositionis. Et secunda probatur: quia alias materie elementorum manerent siue forma: oportet igitur quod corruptis formis elementorum introducatur forma mixti. ois enim forma naturalis. aut est mixti. aut elementum. ¶ Et si forma: ponit quod corrumpantur dispositiones requisite ad formas elementorum antequam in materia sit complexio requisita ad introductionem forme mixti. Tunc manifestum est quod non introduceretur forma mixti: igitur conclusio falsa. Respondet primo non admittendo casum: quia ad illum sequitur materiam manere siue forma. Dico. 2. quod in instanti: in quo debet introduci forma mixti causa vniuersalis que non vult materiam esse siue forma: subito producit dispositionem ipsi forme mixti. Nam illud opus mixtionis est operus ipsius prime cause. Dicente proculo. ois causa prima plus agit in causata sui: quam vniuersalis causa. 2. Quare non absque dicit phis. 12. metha. a tali principio dependet celum et natura. Tex. con. 38. Ipse enim omnipotens. quasdam rationes feminas les rebus indidit ut mediantibus illis possint diuersa mixta generari ut inquit. Ma. in. 2. d. 18. Quod admirans Galenus. 2. certicorum inquit. Omne bonum pulchrum: et omne quod ordinum a liberet et vici: et ostenditur in eo vestigium sapientie non est illud nisi deorsum: recurre igitur ad causam vniuersalem vel non admittas casum. ¶ Quarta conclusio aliqui prius corrumpuntur forme elementorum quam corrumpantur dispositiones requisite ad conseruationem suarum formarum. Probatur: quia ut sensus docet in mare more est maris: siccitas et frigiditas que terra requiritur ad sui conseruationem: cum nonnunquam sit magis humida quam marmor: igitur non corrumpitur forma substantialis terre cum ex ea generatur marmor propter defectum dispositionis conseruantis eam in materia. Et hec ratio est Jaco. de forluto. 5. q. in prima prima ¶ Ex quo sequitur quod forme elementorum aliquando corrumpuntur propter introductionem qualitatis complexionatis repugnantis formis elementorum. Probatur hoc correlariu ex. 4. conclusione precedente: et ex scda suppone: videas hanc materiam de mixtione latius per Aristoteli primo de gene. Et per Conci. differeta. 16.

5. conclusio tur. ¶ Tertia conclusio vbiusque per actionem qualitatum primarum in elementis repertarum corrumpuntur dispositiones requisite ad formas elementorum: ipsa elementa corrumpuntur: et forma mixti in eorum materiis introducit. Prima pars patet ex prima parte. 2. suppositionis. Et secunda probatur: quia alias materie elementorum manerent siue forma: oportet igitur quod corruptis formis elementorum introducatur forma mixti. ois enim forma naturalis. aut est mixti. aut elementum. ¶ Et si forma: ponit quod corrumpantur dispositiones requisite ad formas elementorum antequam in materia sit complexio requisita ad introductionem forme mixti. Tunc manifestum est quod non introduceretur forma mixti: igitur conclusio falsa. Respondet primo non admittendo casum: quia ad illum sequitur materiam manere siue forma. Dico. 2. quod in instanti: in quo debet introduci forma mixti causa vniuersalis que non vult materiam esse siue forma: subito producit dispositionem ipsi forme mixti. Nam illud opus mixtionis est operus ipsius prime cause. Dicente proculo. ois causa prima plus agit in causata sui: quam vniuersalis causa. 2. Quare non absque dicit phis. 12. metha. a tali principio dependet celum et natura. Tex. con. 38. Ipse enim omnipotens. quasdam rationes feminas les rebus indidit ut mediantibus illis possint diuersa mixta generari ut inquit. Ma. in. 2. d. 18. Quod admirans Galenus. 2. certicorum inquit. Omne bonum pulchrum: et omne quod ordinum a liberet et vici: et ostenditur in eo vestigium sapientie non est illud nisi deorsum: recurre igitur ad causam vniuersalem vel non admittas casum. ¶ Quarta conclusio aliqui prius corrumpuntur forme elementorum quam corrumpantur dispositiones requisite ad conseruationem suarum formarum. Probatur: quia ut sensus docet in mare more est maris: siccitas et frigiditas que terra requiritur ad sui conseruationem: cum nonnunquam sit magis humida quam marmor: igitur non corrumpitur forma substantialis terre cum ex ea generatur marmor propter defectum dispositionis conseruantis eam in materia. Et hec ratio est Jaco. de forluto. 5. q. in prima prima ¶ Ex quo sequitur quod forme elementorum aliquando corrumpuntur propter introductionem qualitatis complexionatis repugnantis formis elementorum. Probatur hoc correlariu ex. 4. conclusione precedente: et ex scda suppone: videas hanc materiam de mixtione latius per Aristoteli primo de gene. Et per Conci. differeta. 16.

Dubium tur. ¶ Tertia conclusio vbiusque per actionem qualitatum primarum in elementis repertarum corrumpuntur dispositiones requisite ad formas elementorum: ipsa elementa corrumpuntur: et forma mixti in eorum materiis introducit. Prima pars patet ex prima parte. 2. suppositionis. Et secunda probatur: quia alias materie elementorum manerent siue forma: oportet igitur quod corruptis formis elementorum introducatur forma mixti. ois enim forma naturalis. aut est mixti. aut elementum. ¶ Et si forma: ponit quod corrumpantur dispositiones requisite ad formas elementorum antequam in materia sit complexio requisita ad introductionem forme mixti. Tunc manifestum est quod non introduceretur forma mixti: igitur conclusio falsa. Respondet primo non admittendo casum: quia ad illum sequitur materiam manere siue forma. Dico. 2. quod in instanti: in quo debet introduci forma mixti causa vniuersalis que non vult materiam esse siue forma: subito producit dispositionem ipsi forme mixti. Nam illud opus mixtionis est operus ipsius prime cause. Dicente proculo. ois causa prima plus agit in causata sui: quam vniuersalis causa. 2. Quare non absque dicit phis. 12. metha. a tali principio dependet celum et natura. Tex. con. 38. Ipse enim omnipotens. quasdam rationes feminas les rebus indidit ut mediantibus illis possint diuersa mixta generari ut inquit. Ma. in. 2. d. 18. Quod admirans Galenus. 2. certicorum inquit. Omne bonum pulchrum: et omne quod ordinum a liberet et vici: et ostenditur in eo vestigium sapientie non est illud nisi deorsum: recurre igitur ad causam vniuersalem vel non admittas casum. ¶ Quarta conclusio aliqui prius corrumpuntur forme elementorum quam corrumpantur dispositiones requisite ad conseruationem suarum formarum. Probatur: quia ut sensus docet in mare more est maris: siccitas et frigiditas que terra requiritur ad sui conseruationem: cum nonnunquam sit magis humida quam marmor: igitur non corrumpitur forma substantialis terre cum ex ea generatur marmor propter defectum dispositionis conseruantis eam in materia. Et hec ratio est Jaco. de forluto. 5. q. in prima prima ¶ Ex quo sequitur quod forme elementorum aliquando corrumpuntur propter introductionem qualitatis complexionatis repugnantis formis elementorum. Probatur hoc correlariu ex. 4. conclusione precedente: et ex scda suppone: videas hanc materiam de mixtione latius per Aristoteli primo de gene. Et per Conci. differeta. 16.

pculus tur. ¶ Tertia conclusio vbiusque per actionem qualitatum primarum in elementis repertarum corrumpuntur dispositiones requisite ad formas elementorum: ipsa elementa corrumpuntur: et forma mixti in eorum materiis introducit. Prima pars patet ex prima parte. 2. suppositionis. Et secunda probatur: quia alias materie elementorum manerent siue forma: oportet igitur quod corruptis formis elementorum introducatur forma mixti. ois enim forma naturalis. aut est mixti. aut elementum. ¶ Et si forma: ponit quod corrumpantur dispositiones requisite ad formas elementorum antequam in materia sit complexio requisita ad introductionem forme mixti. Tunc manifestum est quod non introduceretur forma mixti: igitur conclusio falsa. Respondet primo non admittendo casum: quia ad illum sequitur materiam manere siue forma. Dico. 2. quod in instanti: in quo debet introduci forma mixti causa vniuersalis que non vult materiam esse siue forma: subito producit dispositionem ipsi forme mixti. Nam illud opus mixtionis est operus ipsius prime cause. Dicente proculo. ois causa prima plus agit in causata sui: quam vniuersalis causa. 2. Quare non absque dicit phis. 12. metha. a tali principio dependet celum et natura. Tex. con. 38. Ipse enim omnipotens. quasdam rationes feminas les rebus indidit ut mediantibus illis possint diuersa mixta generari ut inquit. Ma. in. 2. d. 18. Quod admirans Galenus. 2. certicorum inquit. Omne bonum pulchrum: et omne quod ordinum a liberet et vici: et ostenditur in eo vestigium sapientie non est illud nisi deorsum: recurre igitur ad causam vniuersalem vel non admittas casum. ¶ Quarta conclusio aliqui prius corrumpuntur forme elementorum quam corrumpantur dispositiones requisite ad conseruationem suarum formarum. Probatur: quia ut sensus docet in mare more est maris: siccitas et frigiditas que terra requiritur ad sui conseruationem: cum nonnunquam sit magis humida quam marmor: igitur non corrumpitur forma substantialis terre cum ex ea generatur marmor propter defectum dispositionis conseruantis eam in materia. Et hec ratio est Jaco. de forluto. 5. q. in prima prima ¶ Ex quo sequitur quod forme elementorum aliquando corrumpuntur propter introductionem qualitatis complexionatis repugnantis formis elementorum. Probatur hoc correlariu ex. 4. conclusione precedente: et ex scda suppone: videas hanc materiam de mixtione latius per Aristoteli primo de gene. Et per Conci. differeta. 16.

pbis. 12. meth. tex. co. 38. Tur. ¶ Tertia conclusio vbiusque per actionem qualitatum primarum in elementis repertarum corrumpuntur dispositiones requisite ad formas elementorum: ipsa elementa corrumpuntur: et forma mixti in eorum materiis introducit. Prima pars patet ex prima parte. 2. suppositionis. Et secunda probatur: quia alias materie elementorum manerent siue forma: oportet igitur quod corruptis formis elementorum introducatur forma mixti. ois enim forma naturalis. aut est mixti. aut elementum. ¶ Et si forma: ponit quod corrumpantur dispositiones requisite ad formas elementorum antequam in materia sit complexio requisita ad introductionem forme mixti. Tunc manifestum est quod non introduceretur forma mixti: igitur conclusio falsa. Respondet primo non admittendo casum: quia ad illum sequitur materiam manere siue forma. Dico. 2. quod in instanti: in quo debet introduci forma mixti causa vniuersalis que non vult materiam esse siue forma: subito producit dispositionem ipsi forme mixti. Nam illud opus mixtionis est operus ipsius prime cause. Dicente proculo. ois causa prima plus agit in causata sui: quam vniuersalis causa. 2. Quare non absque dicit phis. 12. metha. a tali principio dependet celum et natura. Tex. con. 38. Ipse enim omnipotens. quasdam rationes feminas les rebus indidit ut mediantibus illis possint diuersa mixta generari ut inquit. Ma. in. 2. d. 18. Quod admirans Galenus. 2. certicorum inquit. Omne bonum pulchrum: et omne quod ordinum a liberet et vici: et ostenditur in eo vestigium sapientie non est illud nisi deorsum: recurre igitur ad causam vniuersalem vel non admittas casum. ¶ Quarta conclusio aliqui prius corrumpuntur forme elementorum quam corrumpantur dispositiones requisite ad conseruationem suarum formarum. Probatur: quia ut sensus docet in mare more est maris: siccitas et frigiditas que terra requiritur ad sui conseruationem: cum nonnunquam sit magis humida quam marmor: igitur non corrumpitur forma substantialis terre cum ex ea generatur marmor propter defectum dispositionis conseruantis eam in materia. Et hec ratio est Jaco. de forluto. 5. q. in prima prima ¶ Ex quo sequitur quod forme elementorum aliquando corrumpuntur propter introductionem qualitatis complexionatis repugnantis formis elementorum. Probatur hoc correlariu ex. 4. conclusione precedente: et ex scda suppone: videas hanc materiam de mixtione latius per Aristoteli primo de gene. Et per Conci. differeta. 16.

ma. in. 2. d. 18. Galen. 2. certico. r. c. 2. 4. conclusio. Tur. ¶ Tertia conclusio vbiusque per actionem qualitatum primarum in elementis repertarum corrumpuntur dispositiones requisite ad formas elementorum: ipsa elementa corrumpuntur: et forma mixti in eorum materiis introducit. Prima pars patet ex prima parte. 2. suppositionis. Et secunda probatur: quia alias materie elementorum manerent siue forma: oportet igitur quod corruptis formis elementorum introducatur forma mixti. ois enim forma naturalis. aut est mixti. aut elementum. ¶ Et si forma: ponit quod corrumpantur dispositiones requisite ad formas elementorum antequam in materia sit complexio requisita ad introductionem forme mixti. Tunc manifestum est quod non introduceretur forma mixti: igitur conclusio falsa. Respondet primo non admittendo casum: quia ad illum sequitur materiam manere siue forma. Dico. 2. quod in instanti: in quo debet introduci forma mixti causa vniuersalis que non vult materiam esse siue forma: subito producit dispositionem ipsi forme mixti. Nam illud opus mixtionis est operus ipsius prime cause. Dicente proculo. ois causa prima plus agit in causata sui: quam vniuersalis causa. 2. Quare non absque dicit phis. 12. metha. a tali principio dependet celum et natura. Tex. con. 38. Ipse enim omnipotens. quasdam rationes feminas les rebus indidit ut mediantibus illis possint diuersa mixta generari ut inquit. Ma. in. 2. d. 18. Quod admirans Galenus. 2. certicorum inquit. Omne bonum pulchrum: et omne quod ordinum a liberet et vici: et ostenditur in eo vestigium sapientie non est illud nisi deorsum: recurre igitur ad causam vniuersalem vel non admittas casum. ¶ Quarta conclusio aliqui prius corrumpuntur forme elementorum quam corrumpantur dispositiones requisite ad conseruationem suarum formarum. Probatur: quia ut sensus docet in mare more est maris: siccitas et frigiditas que terra requiritur ad sui conseruationem: cum nonnunquam sit magis humida quam marmor: igitur non corrumpitur forma substantialis terre cum ex ea generatur marmor propter defectum dispositionis conseruantis eam in materia. Et hec ratio est Jaco. de forluto. 5. q. in prima prima ¶ Ex quo sequitur quod forme elementorum aliquando corrumpuntur propter introductionem qualitatis complexionatis repugnantis formis elementorum. Probatur hoc correlariu ex. 4. conclusione precedente: et ex scda suppone: videas hanc materiam de mixtione latius per Aristoteli primo de gene. Et per Conci. differeta. 16.

Jacobus de for. Correl. Tur. ¶ Tertia conclusio vbiusque per actionem qualitatum primarum in elementis repertarum corrumpuntur dispositiones requisite ad formas elementorum: ipsa elementa corrumpuntur: et forma mixti in eorum materiis introducit. Prima pars patet ex prima parte. 2. suppositionis. Et secunda probatur: quia alias materie elementorum manerent siue forma: oportet igitur quod corruptis formis elementorum introducatur forma mixti. ois enim forma naturalis. aut est mixti. aut elementum. ¶ Et si forma: ponit quod corrumpantur dispositiones requisite ad formas elementorum antequam in materia sit complexio requisita ad introductionem forme mixti. Tunc manifestum est quod non introduceretur forma mixti: igitur conclusio falsa. Respondet primo non admittendo casum: quia ad illum sequitur materiam manere siue forma. Dico. 2. quod in instanti: in quo debet introduci forma mixti causa vniuersalis que non vult materiam esse siue forma: subito producit dispositionem ipsi forme mixti. Nam illud opus mixtionis est operus ipsius prime cause. Dicente proculo. ois causa prima plus agit in causata sui: quam vniuersalis causa. 2. Quare non absque dicit phis. 12. metha. a tali principio dependet celum et natura. Tex. con. 38. Ipse enim omnipotens. quasdam rationes feminas les rebus indidit ut mediantibus illis possint diuersa mixta generari ut inquit. Ma. in. 2. d. 18. Quod admirans Galenus. 2. certicorum inquit. Omne bonum pulchrum: et omne quod ordinum a liberet et vici: et ostenditur in eo vestigium sapientie non est illud nisi deorsum: recurre igitur ad causam vniuersalem vel non admittas casum. ¶ Quarta conclusio aliqui prius corrumpuntur forme elementorum quam corrumpantur dispositiones requisite ad conseruationem suarum formarum. Probatur: quia ut sensus docet in mare more est maris: siccitas et frigiditas que terra requiritur ad sui conseruationem: cum nonnunquam sit magis humida quam marmor: igitur non corrumpitur forma substantialis terre cum ex ea generatur marmor propter defectum dispositionis conseruantis eam in materia. Et hec ratio est Jaco. de forluto. 5. q. in prima prima ¶ Ex quo sequitur quod forme elementorum aliquando corrumpuntur propter introductionem qualitatis complexionatis repugnantis formis elementorum. Probatur hoc correlariu ex. 4. conclusione precedente: et ex scda suppone: videas hanc materiam de mixtione latius per Aristoteli primo de gene. Et per Conci. differeta. 16.

Calcula. disse. 16. Tur. ¶ Tertia conclusio vbiusque per actionem qualitatum primarum in elementis repertarum corrumpuntur dispositiones requisite ad formas elementorum: ipsa elementa corrumpuntur: et forma mixti in eorum materiis introducit. Prima pars patet ex prima parte. 2. suppositionis. Et secunda probatur: quia alias materie elementorum manerent siue forma: oportet igitur quod corruptis formis elementorum introducatur forma mixti. ois enim forma naturalis. aut est mixti. aut elementum. ¶ Et si forma: ponit quod corrumpantur dispositiones requisite ad formas elementorum antequam in materia sit complexio requisita ad introductionem forme mixti. Tunc manifestum est quod non introduceretur forma mixti: igitur conclusio falsa. Respondet primo non admittendo casum: quia ad illum sequitur materiam manere siue forma. Dico. 2. quod in instanti: in quo debet introduci forma mixti causa vniuersalis que non vult materiam esse siue forma: subito producit dispositionem ipsi forme mixti. Nam illud opus mixtionis est operus ipsius prime cause. Dicente proculo. ois causa prima plus agit in causata sui: quam vniuersalis causa. 2. Quare non absque dicit phis. 12. metha. a tali principio dependet celum et natura. Tex. con. 38. Ipse enim omnipotens. quasdam rationes feminas les rebus indidit ut mediantibus illis possint diuersa mixta generari ut inquit. Ma. in. 2. d. 18. Quod admirans Galenus. 2. certicorum inquit. Omne bonum pulchrum: et omne quod ordinum a liberet et vici: et ostenditur in eo vestigium sapientie non est illud nisi deorsum: recurre igitur ad causam vniuersalem vel non admittas casum. ¶ Quarta conclusio aliqui prius corrumpuntur forme elementorum quam corrumpantur dispositiones requisite ad conseruationem suarum formarum. Probatur: quia ut sensus docet in mare more est maris: siccitas et frigiditas que terra requiritur ad sui conseruationem: cum nonnunquam sit magis humida quam marmor: igitur non corrumpitur forma substantialis terre cum ex ea generatur marmor propter defectum dispositionis conseruantis eam in materia. Et hec ratio est Jaco. de forluto. 5. q. in prima prima ¶ Ex quo sequitur quod forme elementorum aliquando corrumpuntur propter introductionem qualitatis complexionatis repugnantis formis elementorum. Probatur hoc correlariu ex. 4. conclusione precedente: et ex scda suppone: videas hanc materiam de mixtione latius per Aristoteli primo de gene. Et per Conci. differeta. 16.

Jacobus complexio formam et matiam Tur. ¶ Tertia conclusio vbiusque per actionem qualitatum primarum in elementis repertarum corrumpuntur dispositiones requisite ad formas elementorum: ipsa elementa corrumpuntur: et forma mixti in eorum materiis introducit. Prima pars patet ex prima parte. 2. suppositionis. Et secunda probatur: quia alias materie elementorum manerent siue forma: oportet igitur quod corruptis formis elementorum introducatur forma mixti. ois enim forma naturalis. aut est mixti. aut elementum. ¶ Et si forma: ponit quod corrumpantur dispositiones requisite ad formas elementorum antequam in materia sit complexio requisita ad introductionem forme mixti. Tunc manifestum est quod non introduceretur forma mixti: igitur conclusio falsa. Respondet primo non admittendo casum: quia ad illum sequitur materiam manere siue forma. Dico. 2. quod in instanti: in quo debet introduci forma mixti causa vniuersalis que non vult materiam esse siue forma: subito producit dispositionem ipsi forme mixti. Nam illud opus mixtionis est operus ipsius prime cause. Dicente proculo. ois causa prima plus agit in causata sui: quam vniuersalis causa. 2. Quare non absque dicit phis. 12. metha. a tali principio dependet celum et natura. Tex. con. 38. Ipse enim omnipotens. quasdam rationes feminas les rebus indidit ut mediantibus illis possint diuersa mixta generari ut inquit. Ma. in. 2. d. 18. Quod admirans Galenus. 2. certicorum inquit. Omne bonum pulchrum: et omne quod ordinum a liberet et vici: et ostenditur in eo vestigium sapientie non est illud nisi deorsum: recurre igitur ad causam vniuersalem vel non admittas casum. ¶ Quarta conclusio aliqui prius corrumpuntur forme elementorum quam corrumpantur dispositiones requisite ad conseruationem suarum formarum. Probatur: quia ut sensus docet in mare more est maris: siccitas et frigiditas que terra requiritur ad sui conseruationem: cum nonnunquam sit magis humida quam marmor: igitur non corrumpitur forma substantialis terre cum ex ea generatur marmor propter defectum dispositionis conseruantis eam in materia. Et hec ratio est Jaco. de forluto. 5. q. in prima prima ¶ Ex quo sequitur quod forme elementorum aliquando corrumpuntur propter introductionem qualitatis complexionatis repugnantis formis elementorum. Probatur hoc correlariu ex. 4. conclusione precedente: et ex scda suppone: videas hanc materiam de mixtione latius per Aristoteli primo de gene. Et per Conci. differeta. 16.

em complexione prouenit iuuenē sa nguineū vene- rea abhorere. etc. His positis pono duas conclusiones. ¶ Prima ostendit est reperire plura diuisa oio consimilis complexionis in sequenti forma. Probatur hec conclusio ex deductione. 3. argumenti. ¶ Secunda conclusio secundum Jacobum de forluto possibile est reperire plura in diuisa oio consimilis complexionis secundum materiam. Probatur non enim principis repugnat naturalibus similitudo oio agentia ad generationem fortis et platonis concurrere igitur possibile est fortis et platonem oio eodem complexionatos esse. ¶ Tertia conclusio de mente conciliatoris: non est possibile reperire duo in diuisa oio consimiliter complexionata complexione secundum materiam. Probatur quia nunquam bis est eadem celi constellatione oio: iuxta illud hababam. Non potest ut natiuitas vni hominis assimiletur natiuitati alterius tanquam sibi. Nec vniquam erit similitudo confectionis proportio. Et videtur mens nicholai horum in fine tractatus suarum proportionum quod nunquam videlicet erit bis eadem constellatione omnino similitudo. Ita ut nec gemini quidem valeant eadem oio complexione gaudere. Quod prospiciens lucanus inquit. Stant gemini fratres secunde gloria matris. Quos eadem variis generis viscera fatis. Huius exactis patet responsio ad dubium quod rationes dubi ante oppositum. Ad primam responsionem est ibi versus ad ultimam replicam. ad quam respondet concedendo illatum. ¶ Ad secundam responsionem est versus ad ultimam replicam. Ad quam respondet concedendo illatum saltem de mixto in mediate ex elemento generato. ¶ Ad tertiam rationem per responsionem ex. 4. notabili. ¶ Ad confirmationem dico primo concedendo illatum nec illud est inconueniens quicquid phis dicat. Dico secundo negando sequens et ratio est quia non quilibet varietas proportionis inter qualitates primas agentes et patientes ad inuicem variat speciem complexionis. ¶ Sed certe proportionum distantie inter qualitates primas speciem proportionis variant. Nec est reperire naturaliter infinitam latitudinem proportionis per diuisas reuoluntates: quia secundum philosophum que hec responsio sequitur datur minimum naturale ex secundo de aia et primo physicorum: secundum enim philosophum non possunt esse infinite species qualitatum secundarum ex libro de sensu et sensu in fine. Andreas autem de nouo castro probat in secundo sententiarum processum in infinitum in speciebus ascendendo et descendendo. Primo quia visio albedinis a. que sit b. est perfectior a. et c. intuitio b. est perfectior b. et notitia perfectioris obiecti et sic in infinitum ascendendo. Descendendo vero arguitur infinita multitudo specierum sit a. notitia intuitiva michaelis et b. sit notitia ipsius a. et c. ipsius b. et d. ipsius c. et sic in infinitum. Tunc habet propositum. quod est sequens est imperfectior precedente: ut patet ex imperfectione obiecti.

Ad tertium dubium arguitur quod non: quia aia rationalis informat corpus complexionatum complexione aleani vel sclauo tali corpore existente sano et debite exercente operationes vitales et animales: igitur propter inductionem talis qualitatis siue complexionis in corpus indit aia ipsa indit cum sit eiusdem speciei non minus informat corpus ipsius indit et cetero debite omnes operationes vitales et animales. Et confirmatur quia ois complexionis humane cum quibus homo sanus perseverat sunt eiusdem speciei: igitur aia rationalis est indit illi corpus informat: et phis non inductionem complexionis sclauo vel aleani in corpus indit sequitur

¶ ma 2.
2. conclusio
3. conclusio
concliator
diff. 23.
Lucan
3. pharsa
lic.
phis. 2. de
aia pmo
phi.
phis 6 sc.
et sen.
andreas
de nouo
castro in
1. sen.
offatiu

¶ Secunda conclusio: licet detur aliquod mixtum aequale ad pondus. Non tamen talis complexio est ei naturalis. Sed est via ad aliam vel ad corruptionem. Prima pars patet ex priori notabili. Et 2. probatur, quia tunc tale mixtum non esset ens naturale, cum naturaliter non esset mobile, ut patet ex deductione 3. argumenti et cetera. ¶ Ex quo sequitur, quod ubicumque elementa concurrunt ad generationem naturalem alicuius mixti, semper unum illorum excelit et dominatur. Patet ex priori conclusione, quia alias aliquod mixtum naturaliter esset complexio natum ad pondus. ¶ Tertia conclusio: ubicumque per actionem qualitatum primarum in elementis repertarum corrumpuntur dispositiones requisitae ad formas elementorum, ipsa elementa corrumpuntur, et forma mixti in eorum materias introducitur. Prima pars patet ex prima parte 2. suppositionis. Et secunda probatur, quia alias materiae elementorum manerent sive forma, oportet igitur, quod corruptis materiis elementorum introducat[ur] forma mixti. Omnis enim forma naturalis aut est mixti aut elementi. ¶ Et si dicas, pono, quod corrumpantur dispositiones requisitae ad formas elementorum, antequam in materia sit complexio requisita ad introductionem formae mixti. Tunc manifestum est, quod non introducitur forma mixti, igitur conclusio falsa. Respondeo primo non admittendo casum, quia ad illum sequitur materiam manere sine forma. Dico 2., quod in instanti, in quo debet introduci forma mixti causa universalis, quae non vult materiam esse sive forma, subito producet dispositionem ipsi formae mixti. Nam illud opud mixtionis est opus ipsius primae causae. Dicente proculo omnis causa prima plus agit in causatum suum, quam universalis causa 2. Quare non absre dicit philosophus 12. meta[physicis] a tali principio dependet celum et natura, textu co[mmentatoris] 38. Ipse enim omnipotens quasdam rationes seminales rebus indidit, ut mediantibus illis possint diversa mixta generari, ut inquit Ma[rsilius] in 2. [...] 18. Quod admirans Galenus 2. c[re]ticorum inquit: omne bonum pulchrum, et omne quod ordini uni adhaeret et viae, et ostenditur in eo vestigium, sapientiae non est illud, nisi de sursum. Re]curre igitur ad causam universalem vel non, admittas casum. ¶ Quarta conclusio: aliquando prius corrumpuntur formae elementorum, quam corrumpantur dispositiones requisitae ad conservationem suarum formarum. Probatur, quia – ut sensus docet – in marmore est maior siccitas et frigiditas, quam terra requirat ad sui conservationem, cum nonnumquam sit magis humida quam marmor, igitur non corrumpitur forma substantialis terrae, cum ex ea generatur marmor propter defectum dispositionis conservantis eam in materia. Et haec ratio est Iaco[bi] de Forlivio 5. quae[stione] in prima primi. ¶ Ex quo sequitur, quod formae elementorum aliquando corrumpuntur propter introductionem qualitatis complexionalis repugnantis formis elementorum. Patet hoc correlarium ex 4. conclusione praecedente et ex secunda suppositione, videas hanc materiam de mixtione latius per Marsilium in primo de gene[r]atione] et per conciliatorem], differentia 16.

Notandum est quatuor circa materiam 3. argumenti, quod secundum d[ic]tum Forliviensem 9., 11., prima primi: duplex est complexio, quaedam est secundum formam, quaedam vero secundum materiam. Complexio secundum formam est complexio proveniens ex actione et passione qualitatum pr[im]arum et cetera, ut iam definitum est. Sed complexio secundum materiam est complexio non requisita ad conservationem formae in materia nec resultans ex actione simul et passione qualitatum primarum aut aliquarum, quae ad has reducuntur. Causatur autem haec comple-

xio secundum materiam ab influxu siderum. Ex hac | enim complexione provenit iuvenem sanguineum venerea abhorre et cetera. His positus pono duas conclusiones. ¶ Possibile est reperire plura individua omnino consimilis complexionis in sequentis formam. Patet haec conclusio ex deductione 3. argumenti. ¶ Secunda conclusio secundum [opinionem] Iacobi de Forlivio: possibile est reperire plura individua omnino consimilis complexionis secundum materiam. Probatur non enim principiis repugnat naturalibus similia omnino agentia ad generationem Socratis et Platonis concurrere, igitur possibile est Socratem et Platonem omnino eodem modo complexionatos esse. ¶ Tertia conclusio de mente conciliatoris: non est possibile reperire duo individua omnino consimiliter complexionata complexione secundum materiam. Probatur, quod numquam bis est eadem caeli constellatio omnino, iuxta illud habraham. Non potest, ut nativitas unius hominis assimiletur nativitati alterius tanquam sibi. Nec unquam erit similis coniunctionis proportio. Et videtur mens Nicholai Horem in fine tractatus suarum proportionum, quod numquam videlicet erit bis eadem constellatio omnino similis. Ita ut nec gemini quidem valeant eadem omnino complexione gaudere. Quod prospiciens Lucanus inquit: „Stant gemini fratres fecundae gloria matris, quos eadem variis genuerunt viscera fatia“. His exactis patet responsio ad dubium. ¶ Ad rationes dubii ante oppositum: ad primam responsum est ibi usque ad ultimam replicam, ad quam respondeo concedendo illatum. ¶ Ad secundam responsum est usque ad ultimam replicam, ad quam respondeo concedendo illatum saltem de mixto in mediate ex elemento generato. ¶ Ad tertiam rationem patet responsio ex 4. notabili. ¶ Ad confirmationem dico primo concedendo illatum nec illud est inconveniens quicquid philosophus dicat. Dico secundo negando sequelam, et ratio est, quia non quaelibet varietas proportionis inter qualitates primas agentes et patientes a[bi] invicem variat speciem complexionis. ¶ Sed certe proportionum distantiae inter qualitates primas speciem proportionis variant. Nec est reperire naturaliter infinitam latitudinem proportionis per diminuationem resistantiae. Quia secundum philosophum, quem haec responsio sequitur, datur minimum naturale ex secundo de anima et primo physicorum, secundum enim philosophum non possunt esse infinitae species qualitatum secundarum ex libro de sensu et sensato in fine. Andreas autem de Novocastro probat in secundo sententiarum processum in infinitum in speciebus ascendendo et descendendo. Primo, quia visio albedinis A, quae sit B, est perfectior A, et C intuitivo B est perfectior B, quia notitia perfectioris obiecti et sic in infinitum ascendendo. Descendendo vero arguitur infinita multitudo specierum, sit A notitia intuitiva Michaelis, et B sit notitia ipsius A, et C ipsius B, et D ipsius C et sic in infinitum. Tunc habetur propositum, quaelibet enim sequens est imperfectior praecedente, ut patet ex imperfectione obiecti.

Ad tertium dubium arguitur quod non, quia anima rationalis informat corpus complexionalum complexione Alemanni vel Sclavi tali corpore existente sano et debite exercente operationes vitales et animales, igitur propter inductionem talis qualitatis sive complexionis in corpus Indi anima ipsius Indi, cum sit eiusdem speciei non minus informabit corpus ipsius Indi exercendo debite omnes operationes vitales et animales. Et confirmatur, quia omnes operationes humanae, cum quibus homo sanus perseverat sunt eiusdem speciei, igitur anima rationalis, cum qualibet illarum corpus informat, et per consequens non inductionem complexionis Sclavi vel Alemanni in corpus Indi sequitur

Quarti Tractatus

Capit. Tertium

Infirmitas vel morbus ¶ Corrmatur secundo quia in pmutatide complexionis indi in complexionē alemani siue sclavi generatur siue producitur complexio temperata qualis est complexio hominis. 4. est matris aut secundum auctenam habitantis lineam equinoctialem: ergo ad inductionem talis complexionis nō debet sequi morbus imo sanitas intensior. ¶ Probatur aīis qz complexio sclavi et indi est extrema: ergo ex actione et passione eaz adiuūcē generat media tēperatā: qm quidē semp ex actōe et passione qualitatū extremarū qualitas media generatur

In oppositū est auctēna et medicorū

primores atqz philosophorū erimū qui naturalem et medicinam scientiam p̄ostentur.

¶ Pro solutione hui⁹ dubitationis qdā

suppositiones p̄mittunt ex quib⁹ conclusiones dubiū enodantes atqz resolūtes inducūt. ¶ Suppono primo qz sanitas est bona dispositio in corpore est qua ip̄sum operat opationē quā h̄ operari scdm naturam aut patitur passionē quā h̄ habet pati scdm naturā. et hec est diffinitio auerro. scdo colliger. p̄i mo caplo. ¶ Ex qua est alius infert solūmēns talez diffinitio. Sanitas est naturalis dispositio viuētis p̄ quā viuēs p̄t opationes sibi debitas puenire nec exercere. ¶ Egritudo vero est dispositio nō naturalis in corpore ex qua in opatōe puenit essentialf nocumētū imediate. Has diffinitōes videas apud Jaco. de for. q. 3. p̄mi legni. ¶ Ex q̄ sequit qz oīs dispositio p̄ quā opationes aīalis imediate ledūtur est egritudo: p̄simodo habeat esse p̄manēs in corpore. qd dico. p̄ter illū qui nūnis calefit ab igne. ex q̄ puenit ei nocumētū. cū tñ recedit cessat illud nocumētū. ¶ Scdo supposito semp ex actione et passione adiuūcē q̄litatū p̄riarū pducit q̄litas quodāmodo media participans cū extremis. ¶ Probatur qz aliqui pducit: tñ est ratio qz aliqui pducit. et aliqui nō: q̄ semp ex tali actione pducit. ¶ Tertia suppositio. Cū due q̄litates h̄rie eidē passo apporimant: vna ipedit actionē alteri in idē passū. et hoc in parte v̄l in toto. ¶ Probatur qz alias altq̄: assū eque locuter moueret motib⁹ h̄ris qdē ipossibile. ¶ Quarta suppositio: p̄ complexiones oppositorū climatū intelligo complexiones maxie oppositas in tota latitudine humane complexionis: vel parū ab h̄is discedentes. ¶ Per pmutatōe aūt complexionis indi in complexionē alemani intelligo corruptionē complexionis indi. et p̄ductionē complexionis alemani vel quasi ei similis

quid sanitas. 1. colliget. auerrois. 2. colliget. quid egritudo. 1. 2. suppo. 3. suppo. 4. suppo. 5. suppo. p̄ma p̄o. 2. conclusio

tendentes ad equalitatē in gradu. Et vna illarū impedit operationē alterius. ¶ Prima pars patet 4. suppositione: et scda pars p̄t. ex tertia suppositione. ¶ Tertia conclusio. Cū in pmutatōe complexionis indi in complexionē alemani producitur complexio multū similis complexioni alemani tendit ad equalitatē. Tunc neutra illarū complexionū est sanitas ipsi indo. ¶ Probatur quia tunc aliqua complexio est sanitas cum aīa ipsa mediante debite exerceret suas opationes. v̄l p̄t ex prima et 5. suppositionibus. Sed in tali pmutatōe neutra illarū complexionū mediante potest aīa debite exercere suas opationes: cū v̄l aqz illarū complexionū impeditur. v̄l p̄t ex 2. conclusionē. ¶ Quarta conclusio. In pmutatōe complexionis indi in complexionē alemani: complexio alemani tēdente ad equalitatē ipsi complexioni indi. ip̄se efficitur in firmus. ¶ Probatur: qz tunc nulla est in eo sanitas: v̄l p̄t ex precedenti: cū in eo nulla sit dispositio cū qua ip̄sum operetur operationē quam debet operari secundū naturā: igit ip̄se nō est sanus: sed eger ¶ Quinta conclusio. In talipermutatōe nō n̄t q̄ accidit morbus. ¶ Probatur: qz itaqz multo tēpore ille contrarie complexiones maneat prope equalitatem: et in tali tēpore parua aut nulla sit digestio nec etiam nutritio: igit oportet p̄ter defectū digestionis sequi mortē. Nō em̄ sit cōuersio nutrimenti in substantiā alendi. antecēdēs probatur qz bona complexio que est instrumentū digestionis impeditur. Nam complexio que inducitur impedit complexionē que corrūpitur: et eocōtra. cū v̄l aqz nutritur assimilare sibi cibum digerendum et cōuertendum in substantiā aīalis et sic neutra illarū cōuertit illud aut digerit. igit tunc non fit digestio. ¶ Ex hoc sequitur primo fortem continuo acquirere meliorem complexionē: et ip̄sum continuo fieri magis ac magis infirmum. ¶ Probatur posito qz ip̄se fortes habeat complexionem multum recedentem a optimo temperamento humane complexionis. Et sit illa nichilominus et sanitas. Et incipiat iudici alta complexio in corpore fortis que sit complexio fortis contraria: propinquo: tamen optimo temperamento complexionis humane q̄ fortis complexio et deueniant ille complexiones in corpore fortis ad equalitatem. Quo posito fortes erit infirmus: quia nō poterit exercere debitas opationes sanū eius complexio impeditur. Et quanto plus de illa complexione inducitur: tanto plus impeditur fortis complexio a debitis sanitatis opationibus: igitur quanto magis inducitur de meliori complexionē: n̄to fortes magis infirmabit. ¶ Ex quo sequitur qz bona complexio est forti egritudo. ¶ Probatur ex precedenti. et ex diffinitione egritudinis: talis em̄ dispositio nō est naturalis corpori habenti oppositam dispositionem. ¶ Sequitur. 2. qz nōnunq̄ productio bone complexionis est forti infirmitas: et productio male est forti sanitas. ¶ Probatur ex dictis. ¶ Sequitur quarto qz si successiue talis complexio mutatur per multas intermedias procedendo: nō est opus mortem sequi: aut infirmitatem. ¶ Probatur qz tunc propter magnam cōuententiam complexionis que corrūpitur. et que generatur non debet operari notabiliter operatio viuētis. et sic semper manet sanum corpus illud cuius complexio mutatur. Et per hec patet responsio ad dubium. ¶ Ad rationē ante oppositam. ¶ Probatur responsio ex dictis.

5. conclusio. 4. conclusio. 5. conclusio. 2. conclusio. 2. conclusio.

Conclusio responsua: ad questionē Et si probabile est qualitates contrarias non se compati in eodem subiecto oppositas tamen p̄o. C. 1.

infirmitas vel mors. ¶ C[on]firmatur secundo, quia in permutatione complexionis Indi in complexionem Alemanni sive Sclavi generatur sive producitur complexio temperata, qualis est complexio hominis 4 climatis aut secundum Avicennam habitantis lineam aequinoctialem, ergo ad inductionem talis complexionis non debet sequi mors, immo sanitas intensior. Probatur antecedens, quia complexio Slavi et Indi est extrema, ergo ex actione et passione earum a[b] invicem generatur media temperata, quando quidem semper ex actione et passione qualitatum extremarum qualitas media generatur.

In oppositum est Avicenna et medi[c]orum primores atque philosophorum eximii, qui naturalem et medicinam scientiam profitentur.

Pro solutione huius dubitationis quaedam suppositiones praemittuntur, ex quibus conclusiones dubium enodantes atque resolventes inducuntur. ¶ Suppono primo, quod sanitas est bona dispositio in corpore, cum qua ipsum operatur operationem, quam habet operari secundum naturam, aut patitur passionem, quam habet pati secundum naturam. Et haec est definitio Averrois secundo [...], primo capitulo. ¶ Ex qua cum aliis infert Forliviensis talem definitionem: sanitas est naturalis dispositio viventis, per quam vivens potest operationes sibi debitas convenienter exercere. ¶ Aegritudo vero est dispositio non naturalis in corpore, ex qua in operatione provenit essentialiter nocumentum immediate. Has definitiones videas apud Iacobum de Forlivio quae[stione] 3. primi tegni. ¶ Ex quo sequitur, quod omnis dispositio, per quam operationes animalis immediate laeduntur, est aegritudo, dummodo habeat esse permanens in corpore. Quod dico propter, illum qui nimis calefit ab igne, ex quo provenit ei nocumentum, cum tamen recedit cessat illud nocumentum. ¶ Secunda suppositio: semper ex actione et passione a[b] invicem qualitatum contrariarum producitur qualitas quodammodo media participans cum extremis. Probatur, quod aliquando producitur, et non est ratio, quod aliquando producat, et aliquando non, ergo semper ex tali actione producitur. ¶ Tertia suppositio: cum duae qualitates contrariae eidem passo approximantur, una impedit actionem alterius in idem passum, et hoc in parte vel in toto. Patet, quia alias aliquod passum aequ[e]velociter moveretur motibus contrariis, quid est impossibile. ¶ Quarta suppositio: per complexionem oppositorum climatum intelligo complexionem maxime oppositam in tota latitudine humanae complexionis vel parum ab hi[is] discedentes. Per permutationem autem complexionis Indi in complexionem Alemanni intelligo corruptionem complexionis Indi et productionem complexionis Alemanni vel quasi ei similis usque ad aequalitatem vel ferme, videlicet excessum. ¶ Quinta suppositio: ad hoc, quod aliqua complexio alicui corpori sit sanitas, non sufficit ipsam esse taliter aut taliter temperatam et cetera. Sed requiritur cum hoc, quod ipsa mediante anima possit debite exercere suas operationes, quae sunt digerere, nutrire, debitam quantitatem et qualitatem humorum et spirituum producere. Haec facile sequitur ex definitione sanitatis. ¶ His iactis sit prima conclusio: in permutatione complexionis Indi in complexionem Sclavi aut Alemanni producitur complexio non totaliter similis complexioni Alemanni, sed quodammodo media. Patet, quia illae complexionem sunt oppositae ex 4. suppositione, igitur cum agunt ad invicem et patiuntur, quodammodo qualitas media producitur. Patet consequentia ex secunda suppositione. ¶ Ex quo sequitur, quod, cum nata inducere complexionem Alemanni agunt in complexionem Indi, producitur complexio temperatior complexionibus Indi et Alemanni. Probatur, quia non tam extrema sicut aliqua illarum, ut patet ex conclusione. Igitur. ¶ Secunda conclusio: cum in permutatione com-

plexionis Indi in complexionem Alemanni producitur complexio similis complexioni Alemanni, tunc duae complexionem oppositae sunt in corpore Indi tendentes ad aequalitatem in gradu. Et una illarum impedit operationem alterius. Prima pars patet ex 4. suppositione, et secunda pars patet ex tertia suppositione. ¶ Tertia conclusio: cum in permutatione complexionis Indi in complexionem Alemanni producitur complexio multum similis complexioni Alemanni tendens ad aequalitatem, tunc neutra illarum complexionum est sanitas ipsi Indo. Probatur, quia tunc aliqua complexio est sanitas, cum anima ipsa mediante debite exercet suas operationes, ut patet ex prima et 5. suppositionibus. Sed in tali permutatione neutra illarum complexionum mediante potest anima debite exercere suas operationes, cum utraque illarum complexionum impediatur, ut patet ex 2. conclusione. ¶ Quarta conclusio: in permutatione complexionis Indi in complexionem Alemanni complexionem Alemanni tendente ad aequalitatem ipsi complexioni Indi ipse Indus efficitur infirmus. Probatur, quia tunc nulla est in eo sanitas, ut patet ex praecedenti, cum in eo nulla sit dispositio, cum qua ipsum operetur operationem, quam debet operari secundum naturam, igitur ipse non est sanus, sed aeger. ¶ Quinta conclusio: in tali permutatione nonnumquam accidit mors. Probatur, quia stat, quod multo tempore illae contrariae complexionem maneat prope aequalitatem, et in tali tempore parva aut nulla sit digestio nec etiam nutritio, igitur oportet propter defectum digestionis sequi mortem. Non enim sit conversio nutrimenti in substantiam alendi, antecedens probatur, quia bona complexio, quae est instrumentum digestionis, impeditur. Nam complexio, quae inducitur, impedit complexionem, quae corrumpitur et eo contra, cum utraque nititur assimilare sibi cibum digerendum et convertendum in substantiam animalis, et sic neutra illarum convertit illud aut digerit, igitur tunc non sit digestio. ¶ Ex hoc sequitur primo Socratem continuo acquirere meliorem complexionem et ipsum continuo fieri magis ac magis infirmum. Probatur posito, quod ipse Socrates habeat complexionem multum recedentem a optimo temperamento humane complexionis. Et sit illa nihilominus ei sanitas. Et incipiat iudici alia complexio in corpore Socratis, quae sit complexionem Socratis contraria, propinquior tamen optimo temperamento complexionis humane quam Socratis complexio, et deveniant illae complexionem in corpore Socratis ad aequalitatem. Quo posito Socrates erit infirmus, quia non poterit exercere debitas operationes sani, quia eius complexio impeditur. Et quanto plus de illa complexionem inducetur, tanto plus impediatur Socratis complexio a debitis sanitatis operationibus, igitur quanto magis inducetur de meliori complexionem, tanto Socrates magis infirmabitur. ¶ Ex quo sequitur, quod bona complexio est Socrati aegritudo. Patet ex praecedenti et ex definitione aegritudinis, talis enim dispositio non est naturalis corpori habenti oppositam dispositionem. ¶ Sequitur [3]., quod nonnumquam productio bonae complexionis est Socrati infirmitas, et productio malae est Socrati sanitas. Patet ex dictis. ¶ Sequitur quarto, quod si successive talis complexio mutetur per multas intermedias procedendo, non est opus mortem sequi aut infirmitatem. Probatur, quia tunc propter magnam convenientiam complexionis, quae corrumpitur, et quae generatur, non impeditur notabiliter operatio viventis. Et sic semper manet sanum corpus illud, cuius complexio mutatur. Et per haec patet responsio ad dubium. ¶ Ad rationem ante oppositum. Patet responsio ex dictis.

Conclusio responsiva ad quaestionem: et si probabile est qualitates contrarias non se compati in eodem subiecto, oppositum tamen probabilius

De intensiōe et remissione formatiōis

habilius est. Prima pars patet per rationem in op-
positum questionis factam. Et secunda probatur
quia non tot apparentis inconuenientia fecerit ad
qualitates contrarias se compati quot ad oppositū
ut patet ex deductione questionis: igitur probabi-
lius est qualitates contrarias se copari q̄ oppositū.

Ad rōes atē oppositū. Ad primā rōis
est ibi vsq; ad vltimā replicā. Ad quā rōis q̄ p̄s
intelligit de mētālib; actualib;: et nego q̄ assumit p̄
bandū: qz nō intēdit pbare q̄ q̄litates actuales mē-
tales nō se cōpatiunt. S; q̄ assensus p̄dictozū nō se
cōpatiunt. Ad affirmatiōē rōis negādo seq̄lā: et
rōē qz duo accidētia p̄sūt eē i eodē loco. Sed nō due
sūt p̄plete. q̄s fieret si due fore s̄bāles se p̄parenter.

Ad sc̄dam rōnē rōis negādo sc̄da conclusio.

Ad affirmatiōē dico q̄ d̄biles sūt maxi q̄ se cō-
patiunt q̄z est q̄ se p̄patiunt sūt maxi q̄ se p̄patiūt
copulatiui. Ad aliud dico q̄ frigiditas summa
est minima cū qua caliditas remissa nō potest stare.

Ad tertiā rōnē rōis negādo sequelā

et ad pbatiōē nego p̄sā. Ad primā p̄firmatiōē
negolmiorē: et ad p̄ctū pbatiōis: dico q̄ si se p̄pa-
riunt tñ in suis denotiatiōib; se ipediūt. q̄dā sūt de
vatis diffinitōib;. Ad p̄ctū. s. p̄firmatiōis dico
q̄ quis ille q̄litates se ipediūt ne alia illaz totalit̄
denotet: nō tñ se ipediūt a denotiatiōe p̄tiali q̄lica.
Ad. s. p̄firmatiōē p̄cedo sequelā et nego falsitatē
p̄sitis et ad pbatiōē concedo aīis et nego p̄sā: qz
quis in aliquo non tamen sunt ei eque p̄uentia.

Ad quartā rōnē rōis negādo seq̄lā

de actualib;. Ad si q̄litates p̄rie coporales se cō-
patiunt: nō tñ mētāles actuales: cui rō est sola expe-
riētia. Ad primā p̄firmatiōē p̄cedo seq̄lā de p̄tūa-
lib;: et cū pbat q̄ nō dico q̄ nō q̄z d̄ denotat q̄nē
p̄mixta p̄rio. Ad sc̄dā p̄firmatiōē p̄cedo seq̄lā ne-
gata p̄tūate p̄sitis et ad pbatiōē q̄ inuitē diffinitōis
sanitatis: dico q̄ diffinitio d̄ sic intelligi sanitas est
dispositio naturalis et aq̄ p̄ueniūt v̄l p̄ueniūt opatiōes
pporziōate si nō eēt ipediētū egritudis. Sicutoz-
tas aut p̄bi intelligit de his t̄mis sanū et egrū. Ad
tertiā p̄firmatiōē dico q̄ auctoritas p̄bi intelligit de
t̄mis p̄mis. Ad autē de t̄mis p̄comitātib;. Sūt autē
t̄mi p̄mi p̄uatio s̄mi ad quē et t̄mi ad quē v̄l de
nedit doctor subtilis in q̄rto d. 10. q̄stione fecida.

Ad quintā rōnē rōis negādo seq̄lā

et ad pbatiōē negat̄ mior: et ad pbatiōē negat̄ p̄sā
Et rō est qz q̄ est mutua actio iter q̄litates p̄rimo
nō solū q̄litas p̄ma iduciū p̄sū sibi similit̄ q̄litate
verū etiā p̄ducit q̄litate sc̄dā ita q̄ cū calidū agit i
frigidū ex actiōe caliditatis et frigiditatis: p̄ducit q̄-
litas sc̄da v̄tūalē p̄tūes caliditatis et frigiditatis et si
caliditas et frigiditas ab eqli p̄porziōe agāt tunc
q̄litas illa sc̄da eqli v̄tūalē p̄tinet caliditatis et fri-
giditatis et si caliditas agat a maiori p̄porziōe t̄c
tal q̄litas sc̄da v̄tūalē magis p̄tinet caliditatis et a
minori minus et c. Ratio in oppositū facile ex dictis
soluitur. Et hec de questione.

Capituli q̄rti in quo p̄ncipalē q̄rit̄ penes quid
attendat intensio qualitatis difformis debeat.

Arguedo v̄nū de p̄ncipalē
mēbris hui. 4. tractat. q̄ro. Atrū irēso
q̄litas v̄niformis atēdi d̄ penes multt
tudine gradū penetratiue et v̄nitiue se habētū. Et
v̄niformiter: et difformiter difformis intensio penes
reductionem ad v̄niformitatem.

Et arḡ p̄mo p̄tra primā partē q̄ nō
q̄ intensio tal q̄litas d̄ attendi penes distātiā a nō

gradu: igit nō d̄ attendi penes multitudinē gradū. Et
probat̄ aīis qz quāto aliq̄ q̄litas est intensior: tan-
to ipsa magis distat a non gradu qualitatis: igit
sua intensio mētri d̄ penes distātiā a nō gradu.
Dices et bene p̄cedendo aīis et negando p̄sā: et
rō est qz v̄troq; mō mēsurari p̄t q̄litas intensior
et penes multitudinē gradū et penes distātiā a nō gradu

Dicitur

Sed p̄tra qz t̄c seq̄ret q̄ deberet attē
di penes p̄p̄nq̄ratē ad nō gradū. Sed p̄s est s̄m:
(qz t̄c quāto pauciores gradū p̄tineret tanto esset
intensior) igit illud ex q̄ sequit̄. Seq̄la pbat: qz intē-
sio p̄ te atēdit̄ penes distātiā a nō gradu. Et oīs
distātiā a nō gradu est p̄p̄nq̄ritas ad nō gradū
(suppono em̄ op̄tione notatū nō distiguentē p̄p̄-
quitatē a distātiā) igit intensio atēdit̄ penes p̄p̄n-
quitatē ad nō gradū. P̄s hec p̄sā in. 4. figura. Si-
mile argumētū p̄t fieri pbādo q̄ nō atēdit̄ penes
multitudinē gradū: hoc addito q̄ oīs multitudo
gradū est paucitas. Et affirmat̄ qz si attendere
intensio distātiā a nō gradu: sequeret gradū
summū esse remissum. Sed p̄s est s̄m: igit illud ex q̄
sequit̄. Seq̄la pbat: qz in duplo plus distat a non
gradu q̄ gradū mediū ut stat. q̄ est in duplo maḡ
intensio q̄ gradū mediū et p̄ p̄s in duplo min⁹ remissus
et sic sequit̄ q̄ est remissus quod fuit pbandum.

Confir.

Sec̄do p̄ncipalē p̄tra sc̄dā partē q̄ s̄m
nis arḡ sic: qz nulla ē q̄litas v̄niformiter difformis:
igit illa pars supponit s̄m. Cōsequētia p̄s et pbat̄
aīis. qz si esset aliqua. Seq̄ret q̄ quelz q̄litas cuius
oēs partes imediate sc̄dm extēsiōē sunt imediate
sc̄dm intensiōē: q̄ v̄z sic se h̄z q̄ capitis quibuscūq;
duab; partib; imediate remissim⁹ gradū qui est
in vna est remissim⁹ qui nō est in alia: esset v̄niformi-
ter difformis. Sed p̄s est s̄m: igit et aīis: seq̄la patz
mediāte loco a diffinitōe. Sed falsitas p̄sitis p̄-
batur. Et signo v̄nū bipedale cui vna medietas sit
v̄niformiter difformis a. 4. vsq; ad. 8. Et alia medie-
tas sit ab. 8. vsq; ad. 16. Quo posito sic argumētū
illa est q̄litas cui oēs partes imediate sc̄dm extēsi-
ōē sūt imediate sc̄dm intensiōē et c. Et tñ nō est v̄n-
iformiter difformis: igit illud p̄s est s̄m. Probatur
mior: qz illa nō corepōdet gradū medio hoc est extē-
sionē in medio illi q̄litas qui est vt. 8. igit illa
nō est v̄niformiter difformis. p̄sā patz et pbat̄ aīis: qz
tota illa q̄litas est intensior vt. 9. cū vna medietas sit
vt. 12. et denotet vt. 6. et alia sit vt. 6. et denotet vt. 3.
igit tota denotatio est vt. 9. et nō vt. 8. quod fuit p̄-
bandum. Maior patz. qz. 4. imediate. 5. imediate. 6.
imediate. et sic de quibuscūq; duab; partib; imedia-
tis sunt imediate sunt intensiōē: igit oēs partes il-
lū imediate sc̄dm extēsiōē sunt imediate sc̄dm in-
tensiōē. Dices et bene negando aīis: et ad pbati-
ōē negando sequelā. Et cū pbat̄ negando illam
esse diffinitōē q̄litas v̄niformiter difformis vt
bene pbat̄ argumentū. Et si querat̄ diffinitio: dicit̄
forte cū calculatoze in caplo de inductione gradus
summi q̄ q̄litas v̄niformiter difformis est illa que
sic se h̄z q̄ cuiuslib; partis eius gradū medius. i. qui
est in medio tantū exceditur a sumo eiusdem par-
tis quantum excedit infimum.

Dicitur.

Calcula.

Sed p̄tra qz aliqua qualitas est v̄nif-
formiter difformis: et tamen non cuiuslibet partis
eius gradus qui est in medio tantum exceditur et c.
igitur illa diffinitio nulla: probatur antecedēs. Et
cappo vnam lineam giratiuam ad p̄maginationē
nominalit̄ girantem oēs partes p̄porziōales
v̄niformiter per totum v̄niformiter difformis ab. 8.
vsq; ad non gradum. quo posito arḡ sic: illa linea
giratiua est pars illi q̄litas v̄niformiter difformis

Doctor
subtilis
4. d. 10. q̄
21.

est. Prima pars patet per rationem in oppositum quaestionis factam. Et secunda probatur, quia non tot apparentia inconvenientia secuntur ad qualitates contrarias se compati, quot ad oppositum, ut patet ex deductione quaestionis, igitur probabilis est qualitates contrarias se compati quam oppositum.

Ad rationes ante oppositum: ad primam responsum est ibi usque ad ultimam replicam. Ad quam respondeo, quod philosophus intelligit de mentalibus actualibus, et nego, quod assumit probandum, quia non intendit probare, quod qualitates actuales mentales non se compatiuntur, sed quod assensus contradictorii non se compatiuntur. ¶ Ad confirmationem respondeo negando sequelam, et ratio est, quia duo accidentia possunt esse in eodem loco, sed non duae [substantiae] completae, quod fieri si duae formae substantiales se compaterentur.

Ad secundam rationem respondet secunda conclusio. ¶ Ad confirmationem dico, quod dables sunt maximi, qui se compatiuntur, quilibet enim, qui se compatiuntur, sunt maximi, qui se compatiuntur copulativim. ¶ Ad aliud dico, quod frigiditas summa est minima, cum qua caliditas remissa non potest stare.

Ad tertiam rationem respondeo negando sequelam, et ad probationem nego consequentiam. ¶ Ad primam confirmationem nego minorem, et ad punctum probationis, dico, quod et si se compatiuntur, tamen in suis denominationibus se impediunt quicquid sit de datis definitionibus. ¶ Ad punctum 2. confirmationis dico, quod quamvis illae qualitates se impediunt, ne altera illarum totaliter denominet, non tamen se impediunt a denominatione partiali generica. ¶ Ad 3. confirmationem concedo sequelam et nego falsitatem consequentis, quia quamvis in aliquo non tamen sunt ei aequae convenientia.

Ad quartam rationem respondeo negando sequelam de actualibus. Nam et si qualitates contrariae corporales se compatiuntur, non tamen mentales actuales, cuius ratio est sola experientia. ¶ Ad primam confirmationem concedo sequelam de habitualibus, et cum probatur, quia non, dico, quod non quaelibet virtus denominat[ur], quando est permixta contrario. ¶ Ad secundam confirmationem concedo sequelam negata falsitate consequentis, et ad probationem, quae innititur definitioni sanitatis, dico, quod definitio debet sic intelligi: sanitas est dispositio naturalis et cetera, a qua proveniunt vel provenirent operationes proportionatae, si non esset impedimentum aegritudinis. Auctoritas autem philosophi intelligitur de his terminis sanum et aegrum. ¶ Ad tertiam confirmationem dico, quod auctoritas philosophi intelligitur de terminis primis, non autem de terminis concomitantibus. Sunt autem termini primi privatio termini ad quem et terminus ad quem, ut bene dicit doctor subtilis in quarto [...] 10. quaestione secunda.

Ad quintam rationem respondeo negando sequelam, et ad probationem negatur minor, ad probationem negatur consequentia: et ratio est, quia quando est mutua actio inter qualitates primas, non solum qualitas prima inducit in passum sibi similem qualitatem, verum etiam producit qualitatem secundam, ita quod cum calidum agit in frigidum, ex actione caliditatis et frigiditatis producit qualitas secunda virtualiter continens caliditatem et frigiditatem, et si caliditas et frigiditas ab aequali proportionem agant, tunc qualitas illa secunda aequaliter virtualiter continet caliditatem et frigiditatem, et si caliditas agat a maiori proportionem, tunc talis qualitas secunda virtualiter magis continet caliditatem, et a minori minus et cetera. Ratio in oppositum facile ex dictis solvitur. Et haec de quaestione.

4. Kapitel des 4. Traktats des 3. Teils

Capitulum quartum, in quo principaliter quaeritur, penes quid attendi intensio qualitatis difformis debeat

Aggrediendo unum de praecipuis membris huius 4. tractatus quaero, utrum intensio qualitatis uniformis attendi debet penes multitudinem graduum penetrative et unitive se habentium, et uniformiter et difformiter difformis intensio penes reductionem ad uniformitatem.

Et arguitur primo contra primam partem, quod non quia intensio talis qualitatis debet attendi penes distantiam a non gradu, igitur non debet attendi penes multitudinem gradus et cetera. Probatur antecedens, quia quanto aliqua qualitas est intensior, tanto ipsa magis distat a non gradu qualitatis, igitur sua intensio mentiri debet penes distantiam a non gradu. ¶ Dices et bene concedendo antecedens et negando consequentiam. Et ratio est, quia utroque modo mensurari potest qualitatis intensio, videlicet et penes multitudinem graduum et penes distantiam a non gradu.

Sed contra, quia tunc sequeretur, quod deberet attendi penes propinquitatem ad non gradum. Sed consequens est falsum, (quia tunc quanto pauciores gradus contineret, tanto esset intensior), igitur illud, ex quo sequitur. Sequela probatur, quia intensio per te attenditur penes distantiam a non gradu. Et omnis distantia] a non gradu est propinquitas ad non gradum, (suppono enim opinionem nominalium non distinguentem propinquitatem a distantia), igitur intensio attenditur penes propinquitatem ad non gradum. Patet haec consequentia in 4. figura. Simile argumentum potest fieri probando, quod non attenditur penes multitudinem graduum, hoc addito, quod omnis multitudo graduum est paucitas. ¶ Et confirmatur, quia si attenderetur intensio penes distantiam a non gradu, sequeretur gradum summum esse remissum. Sed consequens est falsum, igitur illud, ex quo sequitur. Sequela probatur, quia in duplo plus distat a non gradu quam gradus medius, ut constat, ergo est in duplo magis intensus quam gradus medius, et per consequens in duplo minus remissus, et sic sequitur, quod est remissus. Quod fuit probandum.

Secundo principaliter contra secundam partem quaestionis arguitur sic, quia nulla est qualitas uniformiter difformis, igitur illa pars supponit falsum. Consequentia patet, et probatur antecedens, quia, si esset aliqua, sequeretur, quod quaelibet qualitas, cuius omnes partes immediatae secundum extensionem sunt immediatae secundum intensionem, quae videlicet sic se habet, quod captis quibuscumque duabus partibus immediatis remississimus gradus, qui est in una, est remississimus, qui non est in alia, esset uniformiter difformis. Sed consequens est falsum, igitur et antecedens, sequela patet mediante loco a definitione. Sed falsitas consequentis probatur. Et signo unum bipedale, cuius una medietas sit uniformiter difformis a 4 usque ad 8. Et alia medietas sit ab 8 usque ad 16. Quo posito sic argumentor: illa est qualitas, cuius omnes partes immediatae secundum extensionem sunt immediatae secundum intensionem et cetera. Et tamen non est uniformiter difformis, igitur illud consequens est falsum. Probatur minor, quia illa non correspondet gradui medio, hoc est existenti in medio illius qualitatis, qui est ut 8, igitur illa non est uniformiter difformis. Consequentia patet et probatur [antecedens], quia tota illa qualitas est intensa ut 9, cum una medietas sit ut 12 et denominet ut 6, et alia sit ut 6 et denominet ut 3, igitur tota denominatio est ut 9 et non ut 8. Quod fuit probandum. Maior patet, quia 4 immediatae, 5 immediatae, 6 immediatae et sic de quibuscumque duabus partibus immediatis sunt immediatae sunt intensionem, igitur omnes partes illius immediatae secundum extensionem sunt immediatae secundum intensionem. ¶ Dices et bene negando antecedens et ad probationem negando sequelam. Et cum probatur negando illam esse definitionem qualitatis uniformiter difformis, ut bene probat argumentum. ¶ Et si quaeratur definitio, dicitur forte cum calculatore in capitulo de inductione gradus summi, quod qualitas uniformiter difformis est illa, quae sic se habet, quod cuiuslibet partis eius gradus medius [...], qui est in medio, tantum exceditur a sum[m]o eiusdem partis, quantum excedit infimum.

Sed contra, quia aliqua qualitas est uniformiter difformis, et tamen non cuiuslibet partis eius gradus, qui est in medio, tantum exceditur et cetera, igitur illa definitio nulla. Probatur antecedens: et capio unam lineam girativam ad imaginationem nominalium girantem omnes partes proportionales unius colmae per totum uniformiter difformis ab 8 usque ad non gradum. Quo posito arguitur sic: illa linea girativa est pars ill[i]us qualitatis uniformiter difformis,